

Walenty: słownik walencyjny języka polskiego z bogatym komponentem frazeologicznym¹

*Elżbieta Hajnicz – Agnieszka Patejuk – Adam Przepiórkowski
– Marcin Woliński*

1. Wprowadzenie

Niniejszy artykuł przedstawia zmiany w języku opisu zjawisk składniowych modelowanych w elektronicznym słowniku walencyjnym *Walenty* (<http://clip.ipipan.waw.pl/Walenty>) – opracowywanym w Instytucie Podstaw Informatyki PAN (IPI PAN). Słownik ten ma być wykorzystywany nie tylko przez ludzi, ale także przez programy znajdujące rozbiory składniowe wypowiedzeń polskich, tzw. parsery, w tym dwa parsery obecnie rozwijane w IPI PAN: Świgrą (WOLIŃSKI 2004, HAJNICZ – WOLIŃSKI 2009, ŚWIDZIŃSKI – WOLIŃSKI 2009; <http://zil.ipipan.waw.pl/Świgrą>), czyli parser oparty na gramatyce Świdzińskiego (1992), oraz POLFIE (PATEJUK – PRZEPÍÓRKOWSKI 2012; <http://zil.ipipan.waw.pl/LFG>), parser oparty na formalizmie LFG (BRESNAN ET AL. 1982, DALRYMPLE 2001).

Celem prac prowadzonych w IPI PAN, początkowo w ramach projektów CESAR i NEKST, a w walnej mierze w projekcie CLARIN-PL (zob. <http://clip.ipipan.waw.pl/Projects>), jest stworzenie swobodnie dostępnego (ang. *open source*) słownika walencyjnego zawierającego – oprócz informacji morfoskładniowych – także informacje semantyczne i frekwencyjne. W niniejszym artykule omawiamy aktualny stan języka zapisu powierzchniowskładniowych informacji walencyjnych, który w dość istotnym stopniu zmienił się od czasu jego wersji pierwotnej, opisanej w (PRZEPÍÓRKOWSKI ET AL. 2014c). W szczególności całkowicie zmienił się sposób zapisu frazeologii.

1 Niniejszy artykuł jest finansowany w ramach programu Ministra Nauki i Szkolnictwa Wyższego pod nazwą „Program wspierania jednostek naukowych zaangażowanych w rozwój europejskiej infrastruktury badawczej w obszarze nauk humanistycznych i społecznych w ramach konsorcjów CLARIN ERIC i ESS-ERIC” w latach 2014–2015.

Omawiany język zapisu uwzględnia zjawiska pominięte w poprzednich słownikach walencyjnych lub uwzględnione w nich w stopniu niewystarczającym, w tym:

- możliwość koordynacji fraz różnych typów w obrębie danej pozycji składniowej,
- niestabilność przypadkową argumentów nominalnych w niektórych pozycjach (przypadek strukturalny),
- podmioty nienominalne,
- ograniczenia możliwości utworzenia strony biernej (pasywizacji),
- relację kontroli składniowej,
- wprowadzenie typów fraz motywowanych semantycznie (np. lokatywne, temporalne),
- konstrukcje frazeologiczne.

Punktem wyjścia dla omawianego słownika był niepublikowany elektroniczny słownik walencyjny Marka Świdzińskiego (ŚWIDZIŃSKI 1994; 1998), wzbogacony na potrzeby parsera Świgr (6396 schematów dla 1462 lematów czasownikowych) i dostępny w dystrybucji systemu pod adresem podanym powyżej, jednak *Walenty* w istotnym stopniu różni się od tamtego słownika tak pod względem rozmiaru (15000 lematów i 83500 schematów) jak i języka reprezentacji.

W niniejszym artykule przypomnimy podstawowe aspekty języka opisu schematów walencyjnych uwzględniającego powyższe zjawiska. Skupimy się jednak na tych zjawiskach, które nie zostały poprzednio uwzględnione bądź też ich opis uległ zmianie. Dodatek do artykułu zawiera pełniejszy opis formatu postaci tekstowej słownika (w odróżnieniu od wewnętrznej, bazodanowej).

Słownik *Walenty* był już omawiany w (PRZEPIÓRKOWSKI ET AL. 2014a, b).

2. Podstawowa struktura słownika

Walenty zawiera informację walencyjną dla czasowników oraz (na razie zaczątkowo) rzeczowników, przymiotników i przysłówków. Tak więc *de facto* składa się z czterech podsłowników.

2.1. Struktura hasła

Pojedyncze hasło stanowi lemat (np. AFISZOWAĆ, AFIRMACJA, BAĆ, CHĘTNY, OMIESZKAĆ, SPIESZYĆ). Lemat nie zawiera partykuły *się* nawet wówczas, gdy jest dla czasownika obowiązkowa (BAĆ). Na tym poziomie nie rozróżniamy też aspektu (np. dla dwuaspektowego SPIESZYĆ). Rozróżnienie dotyczące

występowania z partykulą *się*, aspektu, zanegowania oraz predykatywności (tylko dla przymiotników) występuje na poziomie podhasła. Partykuła *się* jest częścią lematu podhasła, następnie występuje informacja o zanegowaniu, predykatywności oraz aspekcie, w wersji tekstowej rozdzielone dwukropkami (por. Dodatek).

Każde podhasło reprezentowane jest w postaci listy schematów składniowych, które mogą być realizowane przez dany predykat (przy założonym aspekcie, zanegowaniu itd.). Poszczególnym schematom przypisywane są przykłady ich realizacji, zwykle pochodzące z Narodowego Korpusu Języka Polskiego (NKJP; <http://nkjp.pl/>; PRZEPÍÓRKOWSKI ET AL. 2012).

2.2. Struktura schematu

Każdy schemat to z kolei lista pozycji, które mogą być razem wymagane przez opisywany predykat. Na omawianym poziomie składniowym reprezentowane są wyłącznie schematy o najdłuższej liście pozycji mogących współwystępować w jednym wypowiedzeniu. Jako że w *Walentym* uwzględniona jest możliwość koordynacji fraz różnych typów, poszczególne pozycje stanowią zbiory typów fraz. W wersji graficznej schemat przedstawiany jest w postaci tabel, których kolumny reprezentują poszczególne pozycje. W wersji tekstowej pojedyncza pozycja to zbiór rozdzielonych średnikami typów fraz ujęty w nawiasy klamrowe; pozycje składające się na schemat rozdzielone są plusami.

Wśród pozycji wyróżnione zostały dwie: pozycja podmiotu oznaczana jako *subj* oraz pozycja dopełnienia bliższego podlegającego pasywizacji, tj. przechodzącego na pozycję podmiotu w wyniku utworzenia strony biernej, oznaczana jako *obj*.

Zasady identyfikacji i reprezentacji podmiotów i dopełnień bliższych zostały szczegółowo omówione w (PRZEPÍÓRKOWSKI ET AL. 2014c: §3). Natomiast uwzględnione w *Walentym* konkretne typy fraz składające się na poszczególne pozycje wymienione zostały w Dodatku.

Rozważmy jako przykład czasownik *jeść* w konstrukcji *Ktoś je coś czymś z czegoś* (np. *Wujek Wladek jadł łyżką z miski grochówkę.*). Konstrukcję tę zapiszemy następująco:

```
jeść: _: imperf:
subj{np(str)} + obj{np(str)} + {np(inst)} +
{prepn(z, gen)}
```

Pierwszym elementem zapisu jest lemat czasownika, drugim informacja, że może on występować zarówno w konstrukcjach zanegowanych (*Wujek Wladek nie jadł grochówki*) jak i niezanegowanych (*Wujek Wladek jadł grochówkę*), następnie mamy informację o aspekcie (niedokonany). Na końcu pojawia się właściwy schemat złożony z czterech pozycji: pozycji podmiotu subj i dopełnienia obj (dopuszczalna strona bierna *Grochówka była przez wujka jedzona łyżką.*) oraz dwóch pozostałych pozycji składających się z pojedynczych typów fraz: nominalnej w narzędniku np (inst) (*łyżką*) i przyimkowo-nominalnej prepnp (z, gen) (*z miski*).

Należy tu zwrócić uwagę na specjalną wartość przypadku str. Została ona wprowadzona ze względu na fakt, że wartość przypadku strukturalnego jest zależna od kontekstu składniowego. Kwestia ta została już omówiona w (PRZEPIÓRKOWSKI ET AL. 2014c: §2, s. 162). Oznacza to m.in. tzw. *dopełniacz negacji* (*jadł grochówkę, nie jadł grochówki*) oraz zmianę przypadku podmiotu na dopełniacz w wypadku gerundium (*Jan biega, bieganie Jana*).

2.2.1. Kontrola składniowa

W *Walentym* reprezentowane jest też zjawisko kontroli składniowej, dotyczące z jednej strony kontroli podmiotu bezokolicznika (dychotomia pomiędzy czasownikami OBIECAĆ i KAZAĆ), a z drugiej strony uzgodnienia z elementem predykatywnym (*Sąd uznał panią za niewinną stawianych jej zarzutów.*). Kwestia ta została szczegółowo omówiona w (PRZEPIÓRKOWSKI ET AL. 2014c: §4).

2.2.2. Ocena schematów

Dodatkową informacją, umieszczaną przy każdym schemacie, jest jego ocena. Oceny dotyczą z jednej strony poprawności schematów (pewny, wątpliwy, zły), a drugiej strony rejestru (archaiczny, potoczny, wulgarny).

Ocena zły służy do reprezentowania często występujących błędnych konstrukcji. Konstrukcje takie nie są więc w *Walentym* ignorowane, lecz zawsze można je odfiltrować, w szczególności generowane z *Walentego* (pod)słowniki mogą zostać ograniczone do schematów o określonym typie ocen.

Na przykład uwzględniony został błędny schemat czasownika HARMONIZOWAĆ SIĘ (coś: subj{np(str)} *harmonizuje się z czymś*: {prepnp (z, inst)}), potwierdzony przykładami, np. (1).

subj{np(str)} + {prepn(z, inst)}

- (1) *Skromny ołtarz harmonizuje się z ciemnym wnętrzem rozświetlonym oknami z secesyjnymi witrażami.
Lecz najlepiej harmonizuje się z ryżem ugotowanym na sypko.*

Uwzględnienie błędnych schematów w *Walentym* umożliwia parserom analizę składniową takich zdań.

3. Niestandardowe typy fraz

Poza standardowymi typami fraz, takimi jak frazy nominalne (np), przyimkowo-nominalne (prepn), przymiotnikowe (adjp), przyimkowo-przymiotnikowe (prepadjp), bezokolicznikowe (infp), przysłówkowe (advp) i różnymi typami fraz zdaniowych,² w *Walentym* wprowadzony został cały szereg typów fraz niestandardowych.

Proste nietypowe wymagania składniowe to partykuła *się* w użyciu zwrotnym refl (PRZEPÍÓRKOWSKI ET AL. 2014c: §7.1) lub wzajemnościowym (recip), fraza niechromatyczna nonch (PRZEPÍÓRKOWSKI ET AL. 2014c: §7.2), mowa niezależna or oraz podmiot podniesiony E.

3.1. Frazy motywowane semantycznie

W (PRZEPÍÓRKOWSKI ET AL. 2014c: §5) opisywaliśmy złożone typy fraz o wariantywnej formie składniowej, natomiast dające się zidentyfikować na poziomie semantycznym. W słowniku (ŚWIDZIŃSKI 1994; 1998) takie frazy nie były rozróżniane, tylko wspólnie reprezentowane jako bardzo szeroko rozumiane advp, w słowniku ISJP (2000) określane były wspólnym mianem *okolicznikowych*. Semantyczna identyfikacja fraz tego typu jest więc nowym rozwiązaniem wprowadzonym w *Walentym*. Są one reprezentowane w postaci list fraz będących ich dopuszczalnymi realizacjami przechowywanymi osobno od listy haseł, będąc zarazem immanentną częścią słownika.

W początkowej fazie tworzenia słownika przyjęto założenie, że frazy tego typu (nazwanego xp dla zaznaczenia jego niedospecyfikowania) będą wpisywane do słownika tylko wtedy, gdy dany czasownik dopuszcza większość spośród możliwych realizacji tegoż xp, w przeciwnym razie konkret-

2 Wszystkie standardowe typy fraz zostały omówione w (PRZEPÍÓRKOWSKI ET AL. 2014c) i przypominane w Dodatku.

ne typy fraz będą wpisywane *explicite*. Dla zwiększenia precyzji i spójności opisu wprowadzono zasadę oznaczania takich konkretnych typów fraz (lub ich listy) jako realizacji danego typu xp:³

xp (SEM[LISTA TYPÓW FRAZ])

Na przykład czasownik PODCZEPIĆ będzie teraz posiadał schemat:

subj{np(str)} + obj{np(str)} + {np(dat)} + {np(inst)} +
{xp(adl[prepnp(do, gen), prepnp(pod, acc)])}

Nieco podobna sytuacja występuje dla fraz zdaniowych cp, fraz zdaniowych z korelatem ncp oraz fraz zdaniowych z korelatem z przyimkiem prepnpc. Frazy takie posiadają parametr TYP informujący o elemencie wprowadzającym zdanie podrzędne. Istnieją dwie charakterystyczne grupy takich elementów: pytajno-zależne (int) i względne (rel), które także posiadają listy dopuszczalnych realizacji. Wśród ich realizacji znajdują się m.in. JAK, GDY, KIEDY, które poza tym mają realizacje temporalne. Na przykład w zdaniu *Nie wiem, **jak** na nią zareagować.* występuje JAK pytajno-zależne, zaś w zdaniu *Może on sam nam to powie, **jak** obudzi się jutro.* – temporalne. Dlatego istotne jest precyzyjne zdeterminowanie, z jakim typem frazy mamy do czynienia.

Rozszerzony format typów fraz zdaniowych, dla TYP = int, rel jest następujący (listy realizacji int i rel znajdują się w Dodatku na stronie 99).

cp (TYP[LISTA REALIZACJI])

npc (PRZYPADEK, TYP[LISTA REALIZACJI])

prepnpc (PRZYIMEK, PRZYPADEK, TYP[LISTA REALIZACJI])

3 Zmiana ta została wprowadzona na późnym etapie tworzenia słownika i w większości haseł nie zostało to jeszcze uwzględnione. W rezultacie na przykład takie czasowniki jak PODCZEPIĆ, PODEJŚĆ, PODŁOŻYĆ, PODWIEŚĆ posiadają schematy z typem frazy prepnpc (pod, acc), z czego PODCZEPIĆ, PODEJŚĆ, PODWIEŚĆ posiadają także schematy z typem frazy prepnpc (do, gen). Są to ewidentnie przypadki fraz adlatywnych, w przeciwieństwie do analogicznych typów fraz dla ODDAĆ (*pod opiekę*), PODSZYĆ SIĘ (*pod kogoś*), WYKARCZOWAĆ (*pod uprawy*), DOBIERAĆ SIĘ (*do kogoś*), DOSTOSOWAĆ (*do czegoś*) itd.

3.2. Dystrybutywne PO

Jest stosunkowo znanym zjawiskiem, że frazy nominalne – szczególnie strukturalne dopełnienia bliższe (w notacji *Walentego* np(str)) – mogą być realizowane jako frazy z tzw. przyimkiem dystrybutywnym PO, por. *Kupił dzieciom po lizaku. Wypili po dwa piwa., czy Po pięć książek leżało na każdym stole.* Zjawisko to jest kwestią gramatyki, a nie słownika walencyjnego.

Istnieją jednak nieliczne czasowniki, które bezpośrednio wymagają wystąpienia takiej konstrukcji, niedopuszczając w tym miejscu standardowej frazy rzeczownikowej (np. ZŁOŻYĆ SIĘ, ZRZUCIĆ SIĘ), np. *Postanowiliśmy więc zrzucić się po 200 złotych na klub sportowy.*

Jako że reguły realizacji takiego dystrybutywnego PO są dosyć skomplikowane (w przybliżeniu: fraza nominalna po PO musi być albo liczebnikową frazą biernikową, albo rzeczownikową frazą miejscownikową w liczbie pojedynczej, ale dopuszczalne są także realizacje rzeczownikowych fraz miejscownikowych typu plurale tantum), zjawisko to zostało w *Walentym* wyróżnione jako specjalny typ frazy i oznaczone jako *distrp*. Przykładowy schemat dla czasownika ZRZUCIĆ SIĘ widnieje poniżej.

```
subj{np(str)} + {prepnp(na,acc); prepncp(na,acc,żeby)} +
{distrp}
```

3.3. Przyimki złożone

Język polski zawiera wiele konstrukcji, w których fraza przyimkowo-nominalna w całości funkcjonuje jako przyimek, np. NA TEMAT, Z POWODU, W SPRAWIE (MILEWSKA 2003a, b). Istniejące słowniki walencyjne uwzględniają je w bardzo ograniczonym stopniu, np. słownik Świdzińskiego zawiera wyłącznie przyimki złożone wspomniane powyżej.⁴

Odróżnienie przyimków złożonych od frazeologizmów wymagających modyfikacji, przede wszystkim frazą nominalną w dopełniaczu, nie jest łatwe. Przyjęliśmy następujące kryteria wyróżniające przyimki złożone:

- Przyimek złożony, jak każdy przyimek, musi otwierać pozycję.
- Jednym z podrzędników rzeczownikowego komponentu przyimka wypełniających pozycję otwieraną przez przyimek złożony musi być fraza nominalna w dopełniaczu (*z powodu choroby*).

4 Przyimek dwuelementowy CO DO został w *Walentym* zaliczony do zwykłych przyimków, gdyż nie zawiera komponentu nominalnego.

- Przymiotnikowy podrzędnik komponentu rzeczownikowego również wypełnia tę pozycję (*z tego powodu, z mojego powodu*).
- Typowe jest dopuszczanie korelatu (*z powodu tego, że*).
- Typowa jest możliwość zamiany (alternacji) na zwykły przyimek, np. *mówić na temat* na *mówić o*, *zaliczyć w poczet* na *zaliczyć do*, *skłaniać (się) w kierunku* na *skłaniać (się) do*, *z powodu* na PRZEZ:
 - *z tego powodu* → *przez to*,
 - *z mojego powodu* → *przez mnie*,
 - *z powodu tego, że* → *przez to, że*.
- Przyimek złożony nie może być charakterystyczny dla pojedynczego predykatu, a jednocześnie nie powinien być w pełni samodzielny semantycznie (np. *w obronie kogoś, w czyjeś łaski*), czyli musi być wymagany przez różne predykaty.
- Centrum semantycznym frazy nie jest rzeczownik będący komponentem przyimka złożonego, lecz jego podrzędnik.

Ostatnie kryterium ma charakter semantyczny i w związku z tym jest dość uznaniowe. Jednak w pewnym sensie jest najbardziej istotne i w razie wątpliwości powinno być traktowane jako rozstrzygające. Oczywiście istnieją rzeczowniki, zwykle oznaczające ilość, pojemniki, które też nie stanowią centrum semantycznego (*kupić kilogram / worek pomarańczy, bukiet kwiatów*), jednak odróżnienie ich od przyimków złożonych nie powinno nastręczać trudności.

Jako przykład wystąpienia przyimka złożonego rozważmy *comprepnp(z powodu)* w następującym schemacie czasownika ROZPACZAĆ:

subj{np(str)} + {comprepnp(z powodu)}

Jest on realizowany w wypowiedzeniach pochodzących z NKJP⁵ przedstawionych w (2).

- (2) *Babcia rozpaczala z tego powodu duzo bardziej niz na mysl, ze dzia-
dek lada godzina umrze.*

5 Przykłady nie pochodzące z NKJP będą oznaczane przez (I) – zdania pochodzące z Internetu oraz (W) – zdania stworzone przez autorów. We wszystkich zdaniach mogły zostać dokonane skróty na początku lub końcu, a w zdaniach z Internetu dodatkowe modyfikacje.

Teraz ty powinnaś czekać na każdy mój gest i każde moje słowo, drżeć, cieszyć się albo rozpaczać z mojego powodu. Jakoś nie rozpaczam z powodu tego, że powstanie w gettcie jest bardziej znane. My po jego śmierci rozpaczamy z powodu tego, jak my teraz mamy bez niego żyć. (I)

Jako że pozycje otwierane przez poszczególne przyimki złożone mogą być wypełniane przez odmienne zestawy typów fraz, każdy przyimek złożony opisywany jest odrębnie za pomocą mechanizmu reprezentacji frazeologii. Powiemy o tym więcej w punkcie 5 poświęconym frazeologii, podpunkt 5.5.

3.4. Konstrukcje porównawcze

Zupełnie nowym mechanizmem wprowadzonym w ostatnim czasie do języka opisu słownika *Walenty* są tzw. konstrukcje porównawcze, zapisywane jako `compar (TYP)`, gdzie typ konstrukcji porównawczej może być wprowadzany przez elementy porównawcze `JAK`, `NIŻ`.⁶

Istotną cechą takich konstrukcji jest to, że mogą być realizowane przez frazy różnych typów, w zależności od struktury wypowiedzenia (*Piotr postąpił jak głupiec*, *Anna mówi o Piotrze jak o głupcu*). Jako przykład użycia konstrukcji porównawczej rozważmy następujący schemat czasownika `WOLEĆ`, realizowany w zdaniach (3) i (4).

```
subj, controller{np(str)} + controllee{infp(_)} +
{compar (niż)}
```

- (3) *Wolę milczeć niż narażać się na pomówienia, że jestem jakaś... patologia.*
- (4) *Wolę być panem zwierząt niż ich sługą.
Wolę rozmawiać i przebywać z nami niż w swoim towarzystwie.
Dziadek zawsze wolał rzeźbić zwierzęta niż ludzi.*

6 W obecnej wersji *Walentego* występują także budzące pewne wątpliwości `compar (jako)` i `compar (co)`.

Zauważmy, że fraza występująca po elemencie porównawczym może odnosić się do zagnieżdżonego składnika frazy będącej podstawą porównania (4).

Ponadto *compar* (jak) jest jedną z realizacji *xp(mod)* (por. punkt 3.1.). Tak jest na przykład w poniższym schemacie czasownika TRAKTOWAĆ, por. przykładowe zdania z (5).

subj{np(str)} + obj{np(str); ncp(str, że)} + {xp(mod)}

- (5) *Traktowali mnie jak bandytę albo nożownika.*
Nie traktujesz mnie jak podwładny.
Gdybym go nie znał, sądziłbym, że traktuje mnie jak psychiatra swojego pacjenta.
Wciąż mnie traktujecie jak dawniej.
Gdyby AK od początku traktowała czerwonych jak podczas "Bury" to po 45 nie byłoby nikogo, żeby kolaborować z sowietami.
Wstydę się, że w kraju, w którym się urodziłam i wychowałam, traktuje się ludzi jak w krajach trzeciego świata.
Kelnerów traktował jak należy, zbytnio się z nimi nie fraternizując.
Nie trzeba, ja traktuję rozmowę z panią jak ze sobą, więc nie robię żadnych uników.

4. Hasła nieczasownikowe

Chociaż czasowniki stanowią gros hasel w *Walentym*, podobnie jak w innych słownikach walencyjnych, opisywany słownik zawiera też hasła nieczasownikowe: rzeczownikowe, przymiotnikowe i przysłówkowe.

Struktura hasel nieczasownikowych jest taka sama, jak hasel czasownikowych, posiadają one jednak pewne specyficzne własności, o których naszym zdaniem warto wspomnieć. W szczególności w ich wypadku nie jest wykorzystywane pojęcie przypadku strukturalnego czy dopełnienia podlegającego pasywizacji (*obj*).⁷ Na obecnym etapie prac nie notujemy także podmiotów (*subj*) ani kontroli.⁸

7 W *Walentym* oznacza to możliwość pasywizacji, co ma sens tylko dla czasowników.

8 Na poziomie semantycznym planowane jest wiązanie poprzez wspólną ramę semantyczną hasel różnych kategorii gramatycznych powiązanych derywacyjnie (np. CHCIEĆ, CHĘĆ, CHĘTNY). W ten sposób uzyskane zostanie oznakowanie zarówno funkcji gramatycznych, jak i zjawiska kontroli, dla hasel nieczasownikowych.

4.1. Hasła rzeczownikowe

Rzeczowniki stanowią (docelowo) w *Walentym* największą grupę haseł nieczasownikowych. Mimo to ich liczba jest stosunkowo niewielka jak na najliczniejszą część mowy w języku. W przeciwieństwie do czasowników, wśród których rozważone zostały hasła, których frekwencja w zrównoważonym podkorpusie NKJP przekracza 15, rzeczowniki należało dobrać na podstawie innych kryteriów. Przyjeliśmy następujące:

1. Rozważamy rzeczowniki mające wymagania walencyjne potwierdzone w istniejących słownikach oraz rzeczowniki powiązane derywacyjnie z czasownikami.⁹
2. Nie rozważamy rzeczowników mających wyłącznie wymagania postaci *np (gen)* lub *adjp (agr)*, czyli takich, których wymagania są składniowo identyczne z typowymi modyfikacjami rzeczowników.
3. Spośród powyższych wybieramy rzeczowniki o najwyższej frekwencji.

Drugie kryterium jest nieco kontrowersyjne, gdyż wymaganie jest czymś innym niż modyfikacja, jednak przeważył argument, żeby skupić się na walencji rzeczowników, dla których ta informacja jest niezbędna do uzyskania poprawnej analizy składniowej zdań, w której adekwatne konstrukcje występują.

Uwzględnienie walencji haseł nieczasownikowych spowodowało konieczność dodania nowych oznaczeń. Przede wszystkim dotyczy to wartości parametru przypadku fraz przymiotnikowych *adjp*, która w wypadku wymagań rzeczowników uzgadnia się z nadrzędnikiem rzeczownikowym. Dlatego wprowadzona została dodatkowa wartość przypadku *agr*.¹⁰ Zauważmy, że uzgodnienie może być także wynikiem relacji kontroli, jednak wówczas dotyczy dwóch odrębnych pozycji, a nie nadrzędnika i podrzędnika.

Drugą specyficzną rzeczą jest dzierżawczość, notowana przez słowniki. W *Walentym* traktujemy ją czysto powierzchniowo, bez wgłębiania się w semantykę. Najprostszym, zgrubnym sposobem jej reprezentacji jest

9 Nie chodzi tu o gerundia, których schematy walencyjne tworzy się ze schematów czasownika w sposób automatyczny, lecz o takie rzeczowniki jak *NAKAZ* (od *NAKAZAĆ*) czy *INFORMACJA* (od *INFORMOWAĆ*).

10 Symbol *agr* może zostać użyty także dla oznaczenia uzgodnienia innych parametrów, np. liczby i rodzaju (ma to miejsce np. przy leksykalizacjach).

{adjp(agr); np(gen)}, gdyż dopuszczalna jest koordynacja, tak jak w zdaniu (6).

- (6) *W gimnazjum bylam bardziej rozpoznawalna, bo o moich i Darii osiągnięciach sportowych mówiono na szkolnych apelach, odczytywano listy gratulacyjne.*

Jednak fraza typu dzierżawczego nie oznacza dowolnego przymiotnika, ani nawet dowolnego rzeczownika. Na przykład tylko w pierwszym ze zdań (7b, c), utworzonych na podstawie zdania (7a), mamy do czynienia z konstrukcją dzierżawczą. Dlatego postanowiliśmy wyróżnić wymagania dzierżawcze jako odrębny typ frazy *possp*. W jego skład wchodzi przymiotniki zwane zaimkami dzierżawczymi (np. *MÓJ, WASZ, CZYJŚ*) oraz wszelkie frazy przymiotnikowe i nominalne w dopełniaczu, które mogą się z nimi skoordynować.

- (7) a. *Papież Grzegorz nakazał wysyłanie cystersów do nowo ochrzczonych krajów jako doradców.*
b. *Nakaz **papieża** wywarł znaczący wpływ na rozwój nowo ochrzczonych krajów.*
c. *Nakaz **wysyłania cystersów do nowo ochrzczonych krajów jako doradców** wywarł znaczący wpływ na ich rozwój.*

Faktycznie przyjęta w *Walentym* postać typu frazy *possp* jest skomplikowana. Użyto do niej mechanizmów reprezentacji frazeologizmów (por. punkt 5.6.).

Chociaż fraza dzierżawcza występuje w zasadzie wyłącznie przy rzeczownikach, okazało się, że jest jeden wyjątek. Jest nim czasownik *BYĆ*, który przyjmuje wiele różnych nietypowych argumentów.

subj{np(str)} + {possp}

- (8) *Budynek jest gminy, ale myśmy nikogo nie wyrzucali.
Teraz można poczuć, że Europa jest nasza.
Dom był dziadka, ale ziemia, na której stał, już nie.*

4.2. Hasła przymiotnikowe i przysłówkowe

Kryteria doboru haseł przymiotnikowych były podobne jak w wypadku haseł rzeczownikowych. Jako przymiotniki odczasownikowe uznane zostały imiesłowy przeszłe (np. OSIADŁY, PRZEBRZMIAŁY),¹¹ quasi-imiesłowy bierne (SPRZYSIĘŻONY, ZADBANY) oraz przymiotniki typu *-alny* (MIERZALNY, OSIĄGALNY, PRZEJEZDNY). W *Walentym* są one reprezentowane samodzielnie, jako przymiotniki, i wiązane z czasownikami, od których się wywodzą. Natomiast pominięto przymiotniki posiadające wyłącznie wymagania przysłówkowe.

W przeciwieństwie do przymiotników, liczba przysłówków, dla których udało nam się znaleźć wymagania składniowe, okazała się niewielka. Dlatego wszystkie one mają być w *Walentym* reprezentowane.

Szczególną własnością niektórych wymagań przymiotników jest to, że przymiotnik wraz z tym wymaganiem może występować wyłącznie na pozycji predykatywnej w zdaniu. Oczywiście w zasadzie każdy przymiotnik może wystąpić na takiej pozycji, np. zdanie (9). Natomiast takie przymiotniki, jak JASNY, OBOJĘTNY, WAŻNY mogą posiadać wymagania zdaniowe bez korelatu jedynie na pozycji predykatywnej (10), ewentualnie modyfikując rzeczownik taki jak KWESTIA, RZECZ, SPRAWA, znajdujący się na pozycji predykatywnej (11). Przymiotniki te mogą oczywiście występować na pozycji atrybutywnej (12), ale bez takich wymagań zdaniowych (13).

- (9) *Rzeczywistość jest brutalna i szara.*
- (10) *Naprawdę jest państwu obojętne, czy ktoś popełni samobójstwo, bo się dowie, że nie może kandydować na wójta?
To bardzo ważne, by nie zapominać o ludziach niepełnosprawnych.
Jasne, że chcieliby wreszcie pożyć normalnie, jak na XXI wiek przystało.*
- (11) *Jest rzeczą ważną, czy sami wybraliśmy kierunek, czy był to wybór np. rodziców.
Jak sądzimy, jest kwestią istotną, by nie było takich sytuacji.*
- (12) *Zmarł po banalnej operacji usunięcia trzeciego migdałka.
Robotnicy, zupełnie obojętni na to, co robią, obwiązywali tablice linami.*
- (13) **Zmarł po banalnej operacji, że usunięto mu trzeci migdalek.*

11 W przeciwieństwie do imiesłowów czynnych i biernych nie są lematyzowane do czasownika.

- *Robotnicy, zupełnie obojętni, co robią, obwiązywali tablice linami.*
- (14) *Nie wszyscy będą chętni, żeby pójść w obce strony na niepewną, na zniszczoną ziemię bez zabudowań.*
- (15) *Wszystkich rodziców chętnych, aby ich pociechy zdobywały pierwsze piłkarskie szlify w „Kolejorzu” prosimy o kontakt w sekretariacie klubu pod numerem telefonu 867-30-61.*

Predykatywność nie jest własnością wszystkich schematów składniowych przymiotników, nawet tych posiadających wymagania zdaniowe. Na przykład przymiotniki CHĘTNY, NIEODZOWNY mogą występować z takimi wymaganiami zarówno na pozycji atrybutywnej (15), jak i predykatywnej (14). Dlatego informacja o predykatywności musi być przypisywana schematom *explicite*. W ten sposób oznaczane były takie konstrukcje w słowniku ISJP (2000).

Atrybut predykatywności przypisywany jest takim schematom przymiotnikowym, które mają zastosowanie dla przymiotników znajdujących się na tej pozycji (samodzielnie lub jako podrzędniki rzeczowników). W tym celu tworzone są podhasła przymiotnikowe posiadające taki atrybut. Jako przykład zaprezentujemy następujący schemat przymiotnika WAŻNY:

ważny: pred: {prepnp(dla,gen)} + {cp(int); cp(że)}

5. Reprezentacja frazeologii

Zjawiskiem, którego opis uległ największej zmianie od napisania poprzedniego artykułu o słowniku *Walenty* (PRZEPIÓRKOWSKI ET AL. 2014c), jest frazeologia. W poprzedniej wersji został zaproponowany dość prosty język reprezentacji, uwzględniający wyłącznie zleksykalizowane frazy nominalne (lexnp) oraz przyimkowo-nominalne (preplexnp), podczas gdy wszystkie pozostałe zostały sklasyfikowane jako frazeologizmy zamrożone (fixed). Pierwsze dwie zawierały też szczątkową informację o dopuszczalności dalszej modyfikacji, bez wnikania w jej faktyczną strukturę.

Rozwiązanie takie okazało się ze wszech miar niewystarczające. Weźmy dla przykładu frazeologizm *z otwartymi ramionami*, występujący z takimi czasownikami, jak WITAĆ, PRZYJMOWAĆ, CZEKAĆ. Jako że nie można nikogo **witać z ramionami* ani nawet **witać z rozwartymi ramionami*, w starym formacie zapisywaliśmy to jako zamrożone fixed ('z otwartymi ramionami'). Zapis ten nie tylko nie uwzględnia struktury frazeologizmu, ale nie dopuszcza żadnych jego modyfikacji, choć poprawną jego

formą jest także *witać z szeroko otwartymi ramionami*. Zdecydowaliśmy się więc na głęboką zmianę języka zapisu frazeologizmów, uzyskując w rezultacie niezmiernie silny mechanizm reprezentacji frazeologii.

Nowy język opisu frazeologii był już prezentowany w (PRZEPÍÓRKOWSKI ET AL. 2014a).

5.1. Podstawowa struktura frazeologizmów

Pierwszą zmianą jest zastąpienie typów fraz *lex_{np}* i *preplex_{np}* jednym typem *lex*, którego pierwszym parametrem jest typ frazy, która uległa leksykalizacji. Może to być fraza dowolnego typu, a nie jedynie nominalna lub przyimkowo-nominalna, jak dotychczas. Ogólny schemat zapisu zleksykalizowanego typu frazy ma obecnie postać

`lex (TYP FRAZY, OGRANICZENIA GRAMATYCZNE, LEMAT, MODYFIKACJA)`

gdzie *TYP FRAZY* oznacza dowolny niezleksykalizowany typ frazy dopuszczany w *Walentym*, *OGRANICZENIA GRAMATYCZNE* stanowi zestaw ograniczeń na morfoskładniową postać frazy zależny od typu frazy, *LEMAT* to lemat centrum frazy, zaś *MODYFIKACJA* to jeden z symboli *natr*, *atr*, *atr1*, *ratr*, *ratr1* determinujący dopuszczalny zakres modyfikacji lematu, przy czym *natr* oznacza brak modyfikacji, *atr* oznacza dopuszczanie modyfikacji, zaś *ratr* oznacza wymaganie modyfikacji (1 oznacza odpowiednio maksymalnie / dokładnie jedną modyfikację). Format ten został dokładnie omówiony w Dodatku.

5.1.1. Wzorce modyfikacji

Najbardziej istotną innowacją jest rozbudowa powyższego zestawu zakresu modyfikacji. W postaci bez dodatkowych ograniczeń akceptowalne są dowolne modyfikacje właściwe dla danego typu frazy zleksykalizowanej, zgodnie z danym ograniczeniem ilościowym. Na przykład frazeologizm *huścić nastrojami* opisany jest za pomocą schematu:

`subj{np(str)} + {lex(np(inst), pl, 'nastrój', atr)}`

Fraza nominalna w narzędniku *np(inst)* posiada tylko jedno dodatkowe ograniczenie gramatyczne, na liczbę (tutaj mnoga). Centrum semantycznym frazy jest rzeczownik *NASTRÓJ*. Jak pokazują przykładowe zdania (16),

wyraz NASTRÓJ może być modyfikowany w dowolny dopuszczalny dla niego sposób.

- (16) *Chcą tylko huścić społecznymi nastrojami w niekończącej się kampanii wyborczej.*
Chcą tylko huścić podatnymi nastrojami społeczeństwa w niekończącej się kampanii wyborczej. (W)
Chcą tylko huścić nastrojami w społeczeństwie w niekończącej się kampanii wyborczej. (W)

Natomiast w wypadku *bić po kieszeni* KIESZEŃ nie podlega żadnym modyfikacjom, nie może to być *kieszeń emeryta* ani *zużyta kieszeń*, stąd modyfikator *natr*; por. (17).

subj{np(str)} + obj{np(str)} +
 {lex(prepn(po, loc), sg, 'kieszeń', natr)}

- (17) *Odprawy emerytalne biją pracodawców po kieszeni.*

Wszystkie typy modyfikacji inne niż *natr* dopuszczają dalszą specyfikację, ograniczającą zakres tych modyfikacji poprzez wskazanie *explicite*, jakie typy fraz mogą w rozważanym frazeologizmie modyfikować dany lemat. Podobnie jak sam schemat, parametr modyfikacji definiujący jej ograniczenie stanowi zestaw oddzielanych plusami pozycji. Składające się na te pozycje typy fraz mogą być w szczególności zleksykalizowane, przez co język opisu frazeologii jest rekurencyjny.

Na przykład dla frazeologizmu *czuć się w obowiązku* centrum semantyczne frazy przyimkowo-nominalnej (*prepn(w, loc)*) OBOWIĄZEK może występować jedynie w liczbie pojedynczej (*sg*). Co najważniejsze, może być modyfikowane dowolną liczbą fraz przymiotnikowych, co sygnalizujemy przez zapis *atr({adjp(agr)})*.

subj,controller{np(str)} + controllee{infp(_)} +
 {lex(prepn(w, loc), sg, 'obowiązek', atr({adjp(agr)}))}

- (18) a. *Czujemy się w wielkim obowiązku przypominać jej i jej synowi skąd pochodzi.*

- b. **Czujemy się w obowiązku rodzica przypominać synowi skąd pochodzi.*
 c. **Czujemy się w obowiązku co do / w kwestii przypomnienia jej i jej synowi skąd pochodzi.*

Przykładem frazeologizmu, w którym pojawia się zagnieżdżenie leksykalizacji, jest wspomniane już z *otwartymi ramionami*, które zapisujemy za pomocą schematu

```
subj{np(str)} + obj{np(str)} + {prepnp(do,gen)} +
{xp(mod);
  lex(xp(mod[prepnp(z,inst)]),pl,XOR('ramię','ręka'),
    ratrl({lex(adjp(agr),agr,agr,pos,'otwarty',
      atrl({lex(advp(misc),pos,'szeroko',natr)}))}))})
```

Ten dość złożony schemat ilustruje kilka ciekawych zjawisk. Po pierwsze, mamy tu dopuszczalną koordynację ze standardowymi *xp(mod)*,¹² por. (19a). Ponadto *RAMIĘ* musi być modyfikowane przez dokładnie określoną frazę przymiotnikową *otwarty* (*ratrl*), w stopniu równym, uzgadniając z nadrzędnikiem przypadek, rodzaj i liczbę. Tak więc zleksykalizowane *adjp* ma trzy dodatkowe ograniczenia gramatyczne: liczbę, rodzaj i stopień. Z kolei *otwarty* może, choć nie musi, być modyfikowany przez dokładnie jedną frazę przysłówkową *SZEROKO* (*atrl*), która z kolei nie może podlegać modyfikacji (*natr*); por. zdanie (19b). Zleksykalizowane *advp* ma jedno dodatkowe ograniczenie gramatyczne, na stopień.

- (19) a. *Witamy Cię serdecznie i z otwartymi ramionami. (I)*
 b. *Nie, nikt nie patrzy na niego koso, nikt mu krzywdy nie robi, wszyscy witają go z szeroko otwartymi ramionami.*
 c. *Ludzie często witają go z otwartymi rękami i także życzą zdrowia, cierpliwości oraz spokojnej dniówki.*

Na koniec zauważmy jeszcze, że frazeologizm ten występuje również z innym lematem, *RĘKA*, por. (19c). Taka wariantywność jest dość czę-

12 Frazeologizm z *otwartymi ramionami* sam jest niestandardową realizacją *xp(mod)*, występującą jedynie z kilkoma czasownikami, więc nieobjęwaną przez *xp(mod)*. W innym wypadku koordynacja {*xp(mod); xp(mod)[TYP FRAZY]*} nie ma żadnego sensu.

sta we frazeologii. W celu zaznaczenia, że mamy do czynienia z tym samym frazeologizmem, wprowadzono mechanizm listy lematów, tutaj XOR ('ramię', 'ręka'), por. punkt 5.1.2.

Ustalanie stopnia przymiotnika okazało się konieczne, bo chociaż w większości frazeologizmów występują one w stopniu równym, to istnieją wyjątki. Takim wyjątkiem jest np. *czekać na lepsze czasy*, opisany schematem

```
subj{np(str)} +
{lex(prepp(np(na, acc), pl, 'czas',
      ratrl({lex(adjp(agr), agr, agr, com, 'dobry', natr)}))}
```

w którym centrum semantyczne CZAS frazy nominalnej (np(str)) jest modyfikowane przez obowiązkową, uzgadniającą się frazę przymiotnikową (adjp(agr)) w stopniu wyższym (com).

(20) *Czekamy po prostu na lepsze czasy – mówi trener Sparty.*

Powyżej rozważone już zostały frazeologizmy posiadające zleksykalizowane frazy nominalne, przyimkowe i bezokolicznikowe. Jednak leksykalizacji mogą ulec frazy dowolnego typu. Przykładem zleksykalizowanej frazy zdaniowej jest *kląć na czym świat stoi*, zapisywany za pomocą poniższego schematu, por. zdanie (21). Centrum frazeologizmu zdaniowego jest czasownik (tu STAĆ), który posiada dwa dodatkowe ograniczenia grammatyczne, na aspekt (imperf) i zanegowanie (aff).¹³

Zwróćmy uwagę na to, że czasownik główny KŁAĆ także występuje wyłącznie w konstrukcjach niezanegowanych.

```
kląć: aff: imperf:
subj{np(str)} +
{lex(cp(int(co)), aff, imperf, 'stać',
      ratrl(subj{lex(np(str), sg, 'świat', natr)} +
            {lex(prepp(na, loc), sg, 'co', natr)}))}
```

13 Te informacje nie determinują w pełni postaci frazeologizmu; gdyż nie określają czasu ani trybu, czyli dopuszczają sformułowania *na czym świat stał, stałby, będzie stał*. Jak widać, język opisu *Walentego* wymaga dalszych rozszerzeń.

(21) *Kierowcy klęli na czym świat stoi.*

5.1.2. Listy lematów

Jak już wspominaliśmy, istnieją sytuacje, w których podobne frazeologizmy mogą być realizowane przez kilka leksemów. Listy lematów tworzone są przez dwa operatory: znacznie częstszy XOR wskazujący, że występowanie elementów listy we frazeologizmie wyklucza się wzajemnie (jak w powyższym przykładzie (19)), oraz rzadszy OR wskazujący, że kilka elementów listy może pojawić się w tekście jednocześnie. Tak jest we frazeologizmie *dziękować Panu Bogu, że* zapisanym poniższym schematem.

```
subj{np(str)} + {cp(że)} +
{{lex(np(dat), sg, OR('bóg', 'pan'), atr)}}
```

- (22) a. ***Bogu** dziękuję, że nie zawahałam się użyć go dla mamy!*
 b. *Przede wszystkim dziękujemy **Panu**, że to z naszych stron pochodzi arcybiskup.*
 c. *Dziękuję **Panu Bogu**, że mnie uwolnił z tej niewoli kłamstwa!*

We wspomnianym frazeologizmie rzeczowniki BÓG, PAN mogą wystąpić pojedynczo, por. odpowiednio (22a) i (22b), lub też tworzyć apozycję (22c).

Elementy listy lematów mogą być rozdzielane przecinkami lub średnikami. Rozdzielanie przecinkami oznacza, że elementy listy mogą być konkatelowane (np. *kierować swoje pierwsze kroki dokądś*; w wypadku rzeczowników jest to apozycja, jak w powyższym przykładzie *dziękować Panu Bogu*). Natomiast rozdzielanie elementów listy średnikami oznacza, że mogą one być skoordynowane.¹⁴ Jako przykład weźmy *obrócić/obracać/rozbić/rozbijać/ścierać/zetrzeć w proch/pył*. Zdania (23a, b) pokazują użycia każdego z tych wyrazów samodzielnie, zaś (23c) zawiera wystąpienie skoordynowane. Wszystkie te wystąpienia obejmuje poniższy schemat

```
subj{np(str)} + obj{np(str)} +
{lex(prepp(w, acc), sg, OR('proch'; 'pył'), natr)}}
```

14 Symbol średnika używany jest przede wszystkim do oznaczenia niestandardowej koordynacji typów fraz na tej samej pozycji składniowej, więc zachowana jest konsekwencja notacji.

- (23) a. *Użył nawet sformułowania, iż ci ludzie starliby nas w proch.*
 b. *Mogą zetrzeć nas w pył.*
 c. *Że zniosą, że zetrą nas w proch i pył.*

5.2. Zleksykalizowane konstrukcje porównawcze

Wśród różnych typów argumentów w *Walentym* znajdują się też argumenty o charakterze porównawczym, wprowadzane przez typ frazy *compar* (por. punkt 3.4.). Konstrukcje porównawcze także ulegają leksykalizacji, a ich postać jest równie różnorodna jak analogicznych konstrukcji niezleksykalizowanych. Przykładowo *bać się czegoś jak diabeł święconej wody, pasować do czegoś jak kwiatek do kożucha, dobrać się jak w korcu maku, gadać jak najęty*.

Dlatego przyjęliśmy, że parametrem zleksykalizowanej konstrukcji porównawczej, poza wprowadzającym ją elementem porównawczym, jest lista fraz zleksykalizowanych (zazwyczaj jedno- lub dwuelementowa). Jej ogólna struktura ma postać

$\text{lex}(\text{compar}(\text{TYP}), \text{ARGUMENT}_1 + \dots + \text{ARGUMENT}_n)$

Na przykład frazeologizmy *pasować do czegoś jak kwiatek do kożucha* oraz *gadać jak najęty* będą reprezentowane przez następujące schematy:

$\text{subj}\{\text{np}(\text{str})\} + \{\text{prepn}(\text{do}, \text{gen})\} +$
 $\{\text{lex}(\text{compar}(\text{jak}), \text{lex}(\text{np}(\text{nom}), \text{sg}, \text{'kwiatek'}, \text{natr}) +$
 $\text{lex}(\text{prepn}(\text{do}, \text{gen}), \text{sg}, \text{'kożuch'}, \text{natr}))\}$

$\text{controller}, \text{subj}\{\text{np}(\text{str})\} +$
 $\{\text{prepn}(\text{o}, \text{loc}); \text{prencp}(\text{o}, \text{loc}, \text{int}); \text{prencp}(\text{o}, \text{loc}, \text{że});$
 $\text{prencp}(\text{o}, \text{loc}, \text{żeby})\} +$
 $\text{controllee}\{\text{lex}(\text{compar}(\text{jak}),$
 $\text{lex}(\text{ppasp}(\text{agr}), \text{agr}, \text{agr}, \text{'najać'}, \text{natr}))\}$

Rozwiązanie to ma słabe strony, gdyż gubione są zależności pomiędzy argumentami czasownika a odpowiadającymi im składnikami konstrukcji porównawczej. Dlatego w przyszłości zapis ten powinien zostać doprecyzowany.

5.3. Dodatkowe typy fraz

Tak szczegółowa reprezentacja frazeologii spowodowała konieczność uwzględnienia dodatkowych typów fraz, występujących wyłącznie jako typy fraz zleksykalizowanych.

5.3.1. Frazy liczebnikowe

Fraza liczebnikowa jest realizacją frazy nominalnej, więc zazwyczaj nie jest w słownikach walencyjnych rozróżniana. Jednak istnieją frazeologizmy, takie jak *rozpędzić na cztery wiatry*, w których liczebnik jest elementem wymaganym. Ponieważ to on jest centrum frazy liczebnikowej, nie możemy go potraktować jako modyfikatora rzeczownika. Dlatego wprowadziliśmy dwa uzupełniające typy fraz *nump* i *prepnump*, które posiadają dwa lematy: lemat liczebnika i lemat rzeczownika, z których każdy może być realizowany jako lista lematów. Natomiast lista ograniczeń gramatycznych jest w tym wypadku pusta.

Wspomniany już frazeologizm *na cztery wiatry*, występujący z takimi czasownikami, jak PRZEGNAĆ, PRZEPĘDZIĆ, ROZGONIĆ, ROZPĘDZIĆ jest realizowany za pomocą poniższego schematu, por. (24).

```
subj{np(str)} + obj{np(str)} +
{lex(prepnump(na, acc), 'cztery', 'wiatr',
      atr1({lex(adjp(agr), agr, agr, pos, 'wszystek', natr)}))}
```

- (24) *A jakbyśmy tak raz na zawsze przegnali was **na cztery wiatry**?
Chętnie przegnałbym pana **na wszystkie cztery wiatry**.* (I)

Istnieją też przypadki frazeologizmów liczebnikowych, w których nie może wystąpić podrzędnik rzeczownikowy, ale występuje ograniczenie na rodzaj liczebnika, co zaznaczamy symbolem E (RODZAJ) w miejscu lematu rzeczownika. Przykładem takiego frazeologizmu jest *harować za dwóch / dwoje*, reprezentowany za pomocą poniższego schematu. Ograniczenie rodzaju (m1.n) powoduje, że liczebnik jest w rodzaju męskoosobowym lub nijakim, co odpowiada obu dopuszczalnym formom. Schemat uwzględnia inne częste liczebniki występujące w tym frazeologizmie.

```
subj{np(str)} +
{lex(prepnump(za,acc),
  XOR('dwa','trzy','cztery','dziesięć','sto'),
  'E(ml.n)','natr)}
```

- (25) *Bogdan Józwiak i Radosław Kowalczyk harowali za czterech. Zarabialiśmy niemało, ale też harowaliśmy za dziesięciu. Już nie będzie musiała harować za dwoje i utrzymywać bezrobotnego męża.*

5.3.2. Frazy imiesłowowe i gerundialne

Konieczność osobnego rozważania gerundiów i imiesłowów wynika z faktu, że są one lematyzowane do bezokolicznika, gdy tymczasem zleksykalizowane argumenty (przymikowo-)nominalne „spodziewają się” na pozycji lematu rzeczownika, zaś (przymikowo-)przymiotnikowe – przymiotnika. W celu ich reprezentowania potrzebne były uzupełniające typy fraz gerundialna *gerp*, imiesłowowa bierna *ppasp*, imiesłowowa czynna *pactp* oraz analogiczne frazy przyimkowe *prepperp*, *preppasp*, *preppactp*.

Weźmy dla przykładu potoczny frazeologizm *mieć przechlapanie*, dla którego definiujemy poniższy schemat czasownika *MIEĆ*.¹⁵ Reprezentacja frazy zawiera informację o jej typie (*ppasp(acc)*), liczbie pojedynczej (*sg*), przypadku jakim (*n*), możliwości modyfikacji dowolną frazą przysłówkową wyrażającą sposób (*atr(advp(mod))*). Centrum semantyczne stanowi imiesłów bierny utworzony od jednego z czasowników *PRZECHLAPĄĆ*, *PRZERĄBAĆ*.

```
subj{np(str)} +
{lex(ppasp(acc),sg,n,
  XOR('przechlapać','przerąbać'),atr({advp(mod)}))} +
{prepnp(u,gen);prepnp(w,loc);prepnp(wśród,gen)}
```

- (26) *No to musisz mieć **przerąbane u katolików**. Są też radni-abstynenci, nie pokażemy ich palcem, bo mieliby **przechlapanie wśród kolegów**. Teraz ma już **całkiem przerąbane**.*

15 Jest też analogiczny schemat wulgarny tego czasownika dla imiesłowów czasowników *PRZESRAĆ*, *PRZEJEBAĆ*, wyróżniony tylko ze względu na inny rejestr.

5.4. Frazeologizmy zamrożone

Pomimo tak rozbudowanego języka reprezentacji frazeologii, niektóre frazeologizmy nie dają się za jego pomocą zapisać. Dotyczy to niestandardowych form morfologicznych zamrożonych we frazeologizmach, ustalonych koordynacji itp. Obejmuje to takie sformułowania jak *stanąć dęba* (standardowy dopełniacz to *dębu*), *wyjść za mąż* (przymimek *za* wymaga biernika bądź narzędnika, nie mianownika), *do pełna*, *wzdłuż i wszierz* czy *póki gorące*. Dlatego język opisu przewiduje także możliwość podania dosłownego brzmienia argumentu. W tym celu nadal jest wykorzystywany operator *fixed*, który został uzupełniony o informacje o typie frazy zamrożonej. Schemat zapisu zamrożonego typu frazy notujemy obecnie jako

```
fixed(TYP FRAZY, 'FRAZEOLOGIZM')
```

I tak powyższe frazy będą reprezentowane jako:

```
fixed(advp(misc), 'dęba')
fixed(prepnp(za, acc), 'za mąż')
fixed(advp(misc), 'do pełna')
fixed(advp(perl), 'wzdłuż i wszierz')
```

Dla przykładu podamy też pełen schemat czasownika *kuć*, odpowiadający frazeologizmowi *kuć żelazo póki gorące*. Frazeologizm ten zawiera niepodlegający modyfikacjom rzeczownik *ŻELAZO* w przypadku strukturalnym (*np(str)*) i liczbie pojedynczej (*sg*) oraz zamrożoną frazę duratywną (*advp(dur)*) *póki gorące*.

```
subj{np(str)} + lex(np(str), sg, 'żelazo', natr) +
fixed(advp(dur), 'póki gorące')
```

(27) *Organizatorzy konkursów już próbują kuć żelazo póki gorące.*

5.5. Reprezentacja przymików złożonych za pomocą mechanizmu zapisu leksykalizacji

W punkcie 3.3. opisaliśmy, jakie konstrukcje uznajemy w *Walentym* za przymiki złożone i w jaki sposób są one uwzględniane w hasłach. Jednak sama informacja o wystąpieniu przymika złożonego niewiele nam mówi o tym, jakie konstrukcje mogą wypełniać wskazywaną przez nie po-

zycję. Jako że przyimki złożone znacznie się różnią pod tym względem, każdy z nich jest dokładnie opisany przy użyciu mechanizmu zapisu leksykalizacji.

Zacznijmy od przyimka złożonego *comprepnp*('pod kątem'), który opisywany jest w sposób poniższy, co uzasadniają przykłady (28). W zdaniach (28a, b) występuje uzgadniająca się fraza przymiotnikowa (*adjp*(*agr*)), w zdaniu (28b) – fraza nominalna w dopełniaczu (*np*(*gen*)), w zdaniu (28c) – fraza zdaniowa z korelatem zawierająca element pytajno-zależny *czy* (*ncp*(*gen, int*)), zaś w zdaniu (28d) – fraza zawierająca spójnik typu *że* (*ncp*(*gen, że*)). Zauważmy, że zastosowano typ modyfikacji *ratr1*, gdyż nie da się powiedzieć **pod pewnym, ważnym kątem niezdolności do pracy*.

```
lex(prepn(pod, inst), sg, 'kat',
    ratr1(({np(gen); ncp(gen, int); ncp(gen, że);
           ncp(gen, żeby)} + {adjp(agr)}))
```

- (28) a. *Raczej nie czytam książek pod tym kątem.*
 b. *A lekarz orzecznik ZUS bada pod całkowicie innym kątem, to znaczy pod kątem niezdolności do pracy, uprawniającej do otrzymania świadczenia.*
 c. *Bolidy McLarena będą sprawdzane pod kątem tego, czy nie zastosowano w nich rozwiązań technicznych znanych z Ferrari.*
 d. *Od początku trzeba ukierunkowywać dziecko pod kątem tego, że kiedyś będzie samodzielnie rozwiązywać problemy.*

Przyjrzyjmy się teraz przyimkowi złożonemu *comprepnp*('na korzyść'), który opisywany jest w sposób poniższy, co uzasadniają przykłady (29). Zauważmy, że, w przeciwieństwie do większości przyimków złożonych, *na korzyść* nie przyjmuje podrzędników przymiotnikowych (w szczególności najbardziej typowego *TEN*) z wyjątkiem dzierzawczych, obejmowanych przez typ frazy *possp*.

```
lex(prepn(na, acc), sg, 'korzyść',
    ratr1(({np(gen); ncp(gen, rel); ncp(gen, że)} + {possp}))
```

- (29) *Oboczność końcówek może przemawiać na korzyść tego, że istnieją dwa różne znaczenia tego słowa.*

*Czas będzie pracował na naszą korzyść.
Cytowany przez ciebie fragment świadczyłby na korzyść tego, co
piszesz.*

Z kolei przyimek złożony *comp prepnp* ('na myśl') nie przyjmuje pod-
rzednika nominalnego w dopełniaczu, co jest jeszcze bardziej nietypowe.
Jest on opisywany za pomocą poniższego przykładu. W zdaniach (30a, c, d)
występuje uzgadniająca się fraza przymiotnikowa (*adjp(agr)*), w zda-
niach (30b) występuje fraza zdaniowa wprowadzana przez element pytaj-
no-zależny (*cp(int)*), w zdaniu (30c) występuje fraza zdaniowa wpro-
wadzana przez spójnik typu *ZE*, w zdaniu (30d) występuje fraza zdaniowa
wprowadzana przez spójnik typu *ŻEBY*, zaś w zdaniu (30e) występuje fraza
zdaniowa z korelatem z przyimkiem wprowadzana przez spójnik typu *ŻE*.
Zwróćmy uwagę, że w zdaniach (30a, c, d) występują po dwa wymaga-
nia (w pierwszym z nich dwukrotnie występuje fraza przymiotnikowa), co
uzasadnia zapis *ratr*, a nie *ratr1*.

```
lex( prepnp( na, acc ), sg, 'myśl' ,
      ratr( { cp(int) ; cp(że) ; cp(żeby) ; prepnp(o, loc) ;
             prepncp(o, loc, int) ; prepncp(o, loc, że) } +
            { adjp(agr) } ) )
```

- (30) a. *A bardziej opanowani reagowali na tę przerażającą myśl wizją
rozkosznej tortury bezterminowego milczenia, które mogłyby
trwać całe dziesięciolecia.*
- b. *Zrobiło mi się jeszcze goręcej, ale to już na myśl, ile nas będą
kosztowały kaprysy aury i spółdzielni.
Ale Lucyna już drży na myśl, jak zachowa się Urząd Wojewódz-
twa Małopolskiego.*
- c. *Dziś na samą myśl, że ulice znów mogłyby pograć się wieczo-
rami w ciemności, mieszkańcom cierpnie skóra.*
- d. *Kuferek gdzieś został na dworze, a na samą myśl, by go szukać
w nocy samemu, dreszcz go przeszedł.*
- e. *Wciąż drżała na myśl o tym, że kariera Janka może się skończyć.*

5.6. Fraza dzierżawcza

Jak już pisaliśmy, mechanizm zapisu frazeologizmów został wykorzystany też do reprezentacji frazy dzierżawczej. Została ona zapisana w sposób następujący.

```
{lex (adjp (agr), agr, agr, pos,  
    OR ('mój'; 'twój'; 'nasz'; 'wasz'; 'czyj'; 'czyjś';  
        'czykolwiek'; 'niczyj'; 'swój'; 'cudzy'; 'pański'),  
    natr); np (gen) } +  
{lex (adjp (agr), agr, agr, pos, 'własny', natr) }
```

Podstawę powyższego zapisu stanowią przymiotnikowe zaimki dzierżawcze MÓJ, TWÓJ, NASZ, WASZ oraz koordynujące się z nimi przymiotniki typu CZYJ, NICZYJ, SWÓJ i CUDZY, PAŃSKI. Przymiotniki te uzgadniają się z nadrzędnikiem rzeczownikowym pod względem przypadku, rodzaju i liczby, co wskazuje symbol *agr*. Symbol OR oraz rozdzielanie lematów średnikami wskazuje na możliwość ich koordynacji (*mój i twój*). Konstrukcja zawiera także frazy nominalne w dopełniaczu, które mogą się koordynować z zaimkami dzierżawczymi,¹⁶ na co wskazuje umieszczenie ich na jednej pozycji (*mój i Piotra*). Odrębną pozycję tworzy zleksykalizowana fraza przymiotnikowa o lemacie *własny*, gdyż nie koordynuje się (**mój i własny*) lecz konkatenuje (*mój własny*) z pozostałymi.

6. Podsumowanie

W niniejszym artykule opisaliśmy język reprezentacji walencji zastosowany w słowniku walencyjnym *Walenty*. Słownik ten jest rozwijany już od dłuższego czasu, począwszy od prac prowadzonych w ramach projektu CESAR (<http://clip.ipipan.waw.pl/CESAR>) od końca 2011 r. W artykule (PRZEPIÓRKOWSKI ET AL. 2014c) przedstawiona została wersja z końca 2013 roku, a od tego czasu język ten bardzo się zmienił. Spowodowane to było zarówno zjawiskami, jakie wykryli leksykoграфowie zajmujący się opracowywaniem słownika, jak i wymaganiami wykorzystujących je parserów.

16 Stwierdzenie, jakie faktycznie rzeczowniki mogą stanowić realizację tej konstrukcji, jest możliwe dopiero na poziomie semantycznym, np. testem na wystąpienie frazy dzierżawczej *possp* jest odpowiadanie na pytanie *czyj?*

Zmiany są na tyle duże, że wymagały odrębnego omówienia. Szczególnie istotne zmiany dotyczą komponentu frazeologicznego i dlatego jego omówienie zajęło istotną część opracowania. Nie było tu miejsca, by powtarzać kwestie omówione we wcześniejszych artykułach. Wszelkie kwestie pominięte lub jedynie naszkicowane w niniejszej pracy można znaleźć w (PRZEPÍÓRKOWSKI ET AL. 2014c).

DODATEK: Specyfikacja formatu słownika Walenty (marzec 2016)

Niniejszy dodatek opisuje format postaci tekstowej *Walentego* obowiązujący w połowie marca 2016. Słownik składa się z czterech podsłowników, zawierających czasowniki, rzeczowniki, przymiotniki i przysłówki. Format ten jest wspólny dla wszystkich części mowy.

Każdy wiersz zawiera pięć pól oddzielonych dwukropkiem i spacją, zawierających kolejno formę hasłową, informację o zanegowaniu, predykatywności i aspekcie oraz schemat walencyjny, na przykład:¹⁷

```
cisnąć się: _: : imperf: subj{np(str)} + {xp(locat)}
cisnąć się: _: : perf: subj{np(str)} + {xp(adl)}
czuć: _: : imperf: subj{np(str)} + {cp(jak); cp(że)}
darować: _: : _: subj{np(str)} + {np(dat)} + {cp(że)}
omieszkąć: neg: : perf: subj,controller{np(str)} +
                    controllee{infp(_)}
żyć: _: : imperf: subj{np(str)} + obj{np(str)} +
                    {np(inst)}
żyć: _: : imperf: subj{np(str)} + obj{np(str)} +
                    {prepn(wobec,gen)}
żyć się: _: : imperf: subj{np(str)} + {np(inst)}

ważny: : pred: : {prepn(dla,gen)} + {cp(int); cp(że)}
```

17 Dla każdego z predykatów podane zostały tylko wybrane schematy walencyjne.

W wypadku predykatów posiadających więcej niż jeden schemat walencyjny każdy taki schemat jest wypisywany w osobnym wierszu, z powtórzeniem formy hasłowej i pozostałych specyfikacji podhasła, jak dla *ZYWIĆ* powyżej.

Wartością pola aspektowego może być imperf (niedokonany), perf (dokonany) lub symbol _ (czasownik dwuaspektowy z tym samym schematem w obu aspektach; zob. *DAROWAĆ* powyżej). Wartością pola zanegowania może być aff (wyłącznie wypowiedzenia twierdzące) neg (wyłącznie wypowiedzenia przeczące; zob. *OMIESZKAĆ*) oraz _ (dowolne wypowiedzenia). Pola te mają zastosowanie wyłącznie dla czasowników, dla pozostałych części mowy pozostają puste. Pole predykatywności może posiadać wyłącznie wartość pred (wyłącznie dla przymiotników, por. *WAŻNY*) lub pozostawać puste.

Piąte pole zawiera specyfikację pojedynczego schematu i jest ciągiem specyfikacji pozycji składniowych oddzielonych plusem +.

Każda specyfikacja pozycji składniowej to zbiór możliwych realizacji morfoskładniowych (typów frazy) danej pozycji zawarty w nawiasach klamrowych {...}. Przed nawiasami klamrowymi może wystąpić oznaczenie podmiotu (subj; najwyżej jeden w schemacie), dopełnienia bliższego (obj; najwyżej jeden), argumentu kontrolującego (controller; najwyżej jeden) i argumentu kontrolowanego (controllee; zwykle nie więcej niż jeden, w wyjątkowych wypadkach dwa). Jeżeli argument jednocześnie odpowiada wyróżnionej funkcji gramatycznej i bierze udział w kontroli, to odpowiednie symbole przed nawiasami klamrowymi oddzielone są przecinkami, np.: subj, controller{np(str)}. W wyjątkowych wypadkach może się także pojawić oznaczenie drugiego argumentu kontrolującego (controller2; najwyżej jeden) i argumentu przezeń kontrolowanego (controllee2; najwyżej jeden), (zob. PRZEPÍÓRKOWSKI ET AL. 2014c: §4), przy czym argument kontrolowany w jednej instancji kontroli może jednocześnie być elementem kontrolującym w drugiej instancji, np.: obj, controllee, controller2{infp(_)}. W obecnej wersji słownika taka dodatkowa specyfikacja schematu występuje wyłącznie dla czasowników.

Możliwe typy fraz to:

- np (PRZYPADEK) – fraza nominalna w danym przypadku (możliwe wartości to: nom, gen, dat, acc, inst, str, part, agr);
- prepnp (PRZYIMEK, PRZYPADEK) – fraza przymkowa z konkretnym przyimkiem i wymaganym przez niego przypadkiem (możliwe wartości to: nom, gen, dat, acc, inst, str, loc);

- `adjp`(PRZYPADEK) – fraza przymiotnikowa w danym przypadku (możliwe wartości `to`: `nom`, `gen`, `dat`, `acc`, `inst`, `str`, `pred`, `agr`);
- `prepadjp`(PRZYIMEK, PRZYPADEK) – fraza przyimkowo-przymiotnikowa z danym przyimkiem i wymaganym przez niego przypadkiem. W wypadku frazy zbudowanej z przyimka `po` i poprzyimkowej formy specjalnej przymiotnika (np. *polsku*) używamy specjalnej wartości `postp` przypadku;
- `comprenp`(PRZYIMEK_ZŁOŻONY) – fraza przyimkowa z danym przyimkiem złożonym (zob. §3.3., 5.5.);
- `cp`(TYP[LISTA REALIZACJI]) – fraza zdaniowa konkretnego typu: `że`, `żeby`, `żeby2` (dla fraz zdaniowych ze spójnikiem typu `że`, i dodatkowo ze spójnikiem typu `ŻEBY`, gdy czasownik jest zaprzeczony), `gdy` (realizowane przez `GDYBY`, gdy czasownik jest w trybie przypuszczającym), `jak`, `kiedy`, `jeśli`, `aż`, `jakby`, `jakoby`, `int`, `rel`; LISTA REALIZACJI dotyczy wyłącznie fraz zdaniowych typu `int` oraz `rel`, które odpowiadają całej klasie elementów pytajno-zależnych czy względnych, i mogą to być, oddzielone przecinkami, dowolne realizacje tych podtypów. Lista realizacji `cp(int)` zawiera `co`, `czemu`, `czy`, `czyj`, `dłaczego`, `dokąd`, `gdzie`, `ile`, `jak`, `jaki`, `kiedy`, `kto`, `którędy`, `który`, `odkąd`, `skąd` oraz archaiczne `azali`, `azaliż`, `jakoby`,¹⁸ zaś lista realizacji `cp(rel)` zawiera `co`, `dokąd`, `gdzie`, `jak`, `jakby`, `jaki`, `jakoby`, `kiedy`, `kto`, `którędy`, `który`, `odkąd`, `skąd`;
- `prepnpcp`(PRZYIMEK, PRZYPADEK, TYP[LISTA REALIZACJI]) – fraza zdaniowa z korelatem z przyimkiem – tak samo jak w wypadku frazy zdaniowej, ale dodatkowo oznaczony jest przypadek, w którym występuje korelat oraz przyimek, który tego przypadku wymaga;
- `ncp`(PRZYPADEK, TYP[LISTA REALIZACJI]) – fraza zdaniowa z korelatem nominalnym;
- `infp`(ASPEKT) – fraza bezokolicznikowa, w nielicznych wypadkach wymaga oznaczenia aspektu czasownika w bezokoliczniku (`imperf` lub `perf`); jeśli aspekt jest dowolny, to w słowniku zostaje to oznaczone symbolem `_`, czyli `infp(_)`;
- `xp`(SEM[LISTA TYPÓW FRAZ]) – fraza motywowana semantycznie danego typu (por. §3.1., zob. też (PRZEPÍÓRKOWSKI ET AL. 2014c: §5)):

18 Rozwinięcia typów fraz także podlegają ocenie.

locat, abl, adl, perl, temp, dur, mod; LISTA TYPÓW FRAZ to lista oddzielonych przecinkami typów fraz będących podzbiorem typów dopuszczanych przez daną frazę xp;¹⁹ w wypadku frazeologizmów ograniczenie to nie obowiązuje;

- advp(SEM) – fraza przysłóvkowa o określonej semantyce (jak xp(SEM));
- advp(pron) – zaimek przysłóvkowy (zob. PRZEPIÓRKOWSKI ET AL. 2014c: §7.2);
- advp(misc) – fraza przysłóvkowa (fraza z centrum przysłóvkowym oraz konstrukcje przyimkowo-przysłóvkowe typu *na pewno, bez mała*);
- nonch – fraza niechromatyczna (zob. PRZEPIÓRKOWSKI ET AL. 2014c: §7.2);
- or – mowa niezależna;
- refl – partykuła *się* realizująca użycie zwrotne czasownika (zob. PRZEPIÓRKOWSKI ET AL. 2014c: §7.1);
- recip – partykuła *się* realizująca użycie wzajemnościowe czasownika;
- subj{E} – podmiot podniesiony, tj. w pełni współdzielony z podmiotem (lub jego brakiem) argumentu bezokolicznikowego (zob. PRZEPIÓRKOWSKI ET AL. 2014c: §4); tylko w kontekście subj, controller{E};
- E(RODZAJ) – oznaczenie zakazu wystąpienia podrzędnika rzeczownikowego zleksykalizowanej frazy liczebnikowej; RODZAJ zawiera rozdzielone kropkami rodzaje (m1.m2.m3.f.n), w których może wystąpić liczebnik, zob. §5.3.1.);
- lex(TYP FRAZY, OGRANICZENIA GRAMATYCZNE, LEMAT, MODYFIKACJA)

frazeologizm o standardowej strukturze. Zestaw ograniczeń gramatycznych zależy od typu frazy, a mianowicie

- lex(np(PRZYPADEK), LICZBA, LEMAT, MODYFIKACJA)
frazeologizm rzeczownikowy, z zadaną liczbą (sg, pl lub dowolna _);
- lex(prepp(PRZYIMEK, PRZYPADEK), LICZBA, LEMAT, MODYFIKACJA)
frazeologizm przyimkowy, z zadaną liczbą;
- lex(adjp(PRZYPADEK), LICZBA, RODZAJ, STOPIEŃ, LEMAT, MODYFIKACJA)

19 Lista taka jest dostępna zarówno w wersji tekstowej słownika, jak i za pośrednictwem programu *Słowa!*.

- frazeologizm przymiotnikowy, z zadanymi liczbą, rodzajem (m1, m2, m3, f, n, agr) i stopniem (pos, com, sup, agr);
- lex (prepadjp (PRZYIMEK, PRZYPADEK), LICZBA, RODZAJ, STOPIEŃ, LEMAT, MODYFIKACJA)
- frazeologizm przyimkowo-przymiotnikowy (analogicznie);
- lex (advp (TYP), STOPIEŃ, LEMAT, MODYFIKACJA)
- frazeologizm przysłówkowy danego typu;
- lex (ppasp), lex (pactp), lex (preppasp), lex (preppactp)
- mają taką samą postać jak lex (adjp) i lex (prepadjp), tyle że nie mają zadanego stopnia i są lematyzowane do bezokolicznika (zob. §5.3.2.);
- lex (gerp) i lex (prepgerp) – są analogiczne do lex (np) i lex (prepnp), i też są lematyzowane do bezokolicznika (zob. §5.3.2.);
 - lex (infp (ASPEKT), ZANEGOWANIE, SIE, LEMAT, MODYFIKACJA)
- frazeologizm bezokolicznikowy, z zadanymi zanegowaniem (aff, neg, _) oraz *się* inherentnym o wartościach *się* lub puste;
- lex (cp (TYP [LISTA REALIZACJI]), ZANEGOWANIE, SIE, LEMAT, MODYFIKACJA)
- frazeologizm zdaniowy, lematyzowany do bezokolicznika centrum frazy zdaniowej, z zadanymi zanegowaniem oraz *się* inherentnym;
- lex (ncp (PRZYPADEK, TYP [LISTA REALIZACJI]), ZANEGOWANIE, SIE, LEMAT, MODYFIKACJA)
 - lex (prepncp (PRZYIMEK, PRZYPADEK, TYP [LISTA REALIZACJI]), ZANEGOWANIE, SIE, LEMAT, MODYFIKACJA)
- frazeologizmy zdaniowe z korelatem oraz z korelatem z przyimkiem, posiadające analogiczne ograniczenia gramatyczne.
- MODYFIKACJA posiada pięć możliwych wartości:
- natr – brak możliwości modyfikacji (no attribute),
 - atr (SCHEMAT) – dopuszczalna dowolna liczba modyfikacji,
 - atr1 (SCHEMAT) – dopuszczalna co najwyżej jedna modyfikacja,
 - ratr (SCHEMAT) – wymagana przynajmniej jedna modyfikacja (required attribute),
 - ratr1 (SCHEMAT) – wymagana dokładnie jedna modyfikacja;

przy czym SCHEMAT to dowolny schemat składniowy dopuszczalny dla klasy gramatycznej TYP FRAZY. Jeśli takiego ograniczenia nie ma, dopuszczalna jest dowolna postać modyfikacji typowa dla danego typu frazy, ew. wymagania składniowe wyrazów składających się na LEMAT. Natomiast LEMAT może być realizowany przez listy lematów

- XOR (LEMAT₁, ..., LEMAT_n)
- OR (LEMAT₁, ..., LEMAT_n)

Operator XOR oznacza możliwość wystąpienia tylko jednego lematu z listy, użycie operatora OR z przecinkami oznacza możliwość konkatenacji wyrazów z listy, zaś użycie tego operatora ze średnikami oznacza możliwość ich koordynacji.

- Frazeologizmy o niestandardowej strukturze, nieobejmowane przez powyższy wzorec

- lex (nump (PRZYPADEK), LEMAT_LICZEBNIKA, LEMAT, MODYFIKACJA)

frazeologizm liczebnikowy, w którym mamy dwa lematy: lemat liczebnika i jego podrzędnika rzeczownikowego, który w pewnych wypadkach może być pusty, co jest zaznaczane przez E (LISTA PRZYPADKÓW) (elementy listy przypadków oddzielane są kropkami) (zob. §5.3.1.);

- lex (compar (TYP), ARGUMENT₁ + ... + ARGUMENT_n, MODYFIKACJA)

frazeologizm będący frazą porównawczą, TYP może przyjmować wartości jak, jako, niż, co, zaś ARGUMENT_i może być frazą dowolnego typu wymienioną w niniejszym wyliczeniu, z pominięciem fraz porównawczych, i przynajmniej jedna z nich musi być zleksykalizowana (zob. §5.2.).

- fixed (TYP FRAZY, 'FRAZEOLOGIZM')
- frazeologizm określonego typu (dowolny typ frazy), o ustalonym brzmieniu (zob. §5.4.).

Citovaná literatura

- ANDERSON (1971):** ANDERSON, J. M.: *The Grammar of Case: Towards and Localistic Theory*. Cambridge: Cambridge University Press.
- ANDERSON (2006):** ANDERSON, J. M.: Case Grammar. In: *Encyclopedia of Language and Linguistics*. K. Brown (ed.). Amsterdam – Boston – Heidelberg etc.: Elsevier, 220–233.
- ANUSIEWICZ (1978):** ANUSIEWICZ, J.: *Konstrukcje analityczne we współczesnym języku polskim*. Wrocław: Zakład Narodowy im. Ossolińskich.
- APRESJAN (1992):** APRESJAN, J. D.: *Lexical Semantics: User's Guide to Contemporary Russian Vocabulary*. Ann Arbor: Karoma.
- APRESJAN (2011):** APRESJAN, V.: Active dictionary of the Russian language: Theory and practice. In: I. Boguslavsky – L. Wanner (eds.): *Meaning-Text Theory 2011. Proceedings of the 5th International Conference on MTT*. Barcelona: Universitat Pompeu Fabra, 13–24.
- APRESYAN (2013):** APRESYAN, V.: Corpus Methods in Pragmatics: The Case of English and Russian Emotions. *Intercultural Pragmatics* 2013, Vol. 10, No. 4, 533–568.
- ARAD (1998):** ARAD, M.: Psych-notes. *UCL Working Papers in Linguistics* 10.
- AUSTIN (1962):** AUSTIN, J. L.: *How to Do Things with Words*. J. O. Urmson (ed.). Oxford.
- AUSTIN (1993):** AUSTIN, J. L.: *Jak działać słowami*. In: AUSTIN, J. L.: *Mówienie i poznawanie*. Warszawa: PWN, 542–708.
- BABIĆ ET AL. (2007):** BABIĆ, S. ET AL.: *Glasovi i oblici hrvatskoga književnog jezika*. Zagreb: Hrvatska akademija znanosti i umjetnosti – Nakladni zavod Globus.
- BAJEC (1959):** BAJEC, A.: *Besedotvorje slovenskega jezika IV: Predlogi in predpone*. Ljubljana: SAZU.
- BAKER (1992):** BAKER, M.: *In Other Words: A Coursebook on translation*. London – New York: Routledge.
- BANDTKIE (1806):** BANDTKIE, J. S.: *Słownik dokładny języka polskiego i niemieckiego do podręcznego używania dla Polaków i Niemców ułożony*, t. 1. Wrocław: Wilhelm Gottlieb Korn.
- BARIĆ ET AL. (1997):** BARIĆ, E. ET AL.: *Hrvatska gramatika*. Zagreb: Školska knjiga.

- BARTOŇ ET AL. (2009):** BARTOŇ, T. – CVRČEK, V. – ČERMÁK, F. – JELÍNEK, T. – PETKEVIČ, V.: *Statistiky češtiny*. Praha: Nakladatelství Lidové noviny – Ústav českého národního korpusu.
- BAUER – GREPL (1972):** BAUER, J. – GREPL, M.: *Skladba spisovné češtiny*. Praha: SPN.
- BEJČEK ET AL. (2011):** BEJČEK, E. ET AL.: *Prague Dependency Treebank 2.5*. Praha: Univerzita Karlova v Praze, MFF UK. On-line: [<http://ufal.mff.cuni.cz/pdt2.5/>].
- BEJČEK ET AL. (2014):** BEJČEK, E. – KETTNEROVÁ, V. – LOPATKOVÁ, M.: Automatic Mapping Lexical Resources: A Lexical Unit as the Keystone. In: *Proceedings of the 9th International Conference on Language Resources and Evaluation (LREC 2014)*. Reykjavik: ELRA, 2826–2832.
- BELAJ (2001):** BELAJ, B.: Prototipno-kontekstualna analiza povratnih glagola u hrvatskom jeziku. *Suvremena lingvistika* Vol. 51–52, No. 1–2, 1–11.
- BELAJ – KUČANDA (2007):** BELAJ, B. – KUČANDA, D.: On the syntax, semantics and pragmatics of some subject-like NPs in Croatian. *Suvremena lingvistika* Vol. 63, No. 1, 1–12.
- BELAJ – TANACKOVIĆ FALETAR (2014):** BELAJ, B. – TANACKOVIĆ FALETAR, G.: *Kognitivna gramatika hrvatskoga jezika*. Zagreb: Disput.
- BĚLIČ ET AL. (1979):** BĚLIČ, J. ET AL.: *Malý staročeský slovník*. Praha: SPN.
- BĚLIČOVÁ – UHLÍŘOVÁ (1996):** BĚLIČOVÁ, H. – UHLÍŘOVÁ, L.: *Slovanská věta*. Praha: Euroslavica.
- BELLETTI – RIZZI (1988):** BELLETTI, A. – RIZZI, L.: Psych-Verbs and Theta-Theory. *Natural Language and Linguistic Theory* 6, 291–352.
- BENEŠOVÁ – BOJAR (2006):** BENEŠOVÁ, V. – BOJAR, O.: Czech verbs of communication and the extraction of their frames. In: *Text, Speech and Dialogue: 9th International Conference TSD 2006*. Berlin: Springer, 29–36.
- BENKO (2014):** BENKO, V.: Compatible sketch grammars for comparable corpora. In: *Proceedings of the 16th EURALEX International Congress*. A. Abel et al. (eds.). Bolzano: EURAC research, 417–430.
- BICK (2009):** BICK, E.: DeepDict – a graphical corpus-based dictionary of word relations. In: *Proceedings of the 17th Nordic Conference of Computational Linguistics NODALIDA 2009*. Uppsala: NEALT, 268–271.
- BIRTIĆ – RUNJAIĆ (v tisku):** BIRTIĆ, M. – RUNJAIĆ, S.: Ustroj Baze hrvatskih glagolskih valencija. *Zbornik radova Šestoga hrvatskog slavističkog kongresa (v tisku)*.

- BOBROWSKI (1995):** BOBROWSKI, I.: *Gramatyka opisowa języka polskiego. (Zarys modelu generatywno-transformacyjnego)*. Kielce: Wyższa Szkoła Pedagogiczna.
- BOGUSŁAWSKI (1977a):** BOGUSŁAWSKI, A.: On the semantic structure of interrogative sentences. *Salzburger Beiträge zur Linguistic* III, 61–70.
- BOGUSŁAWSKI (1977b):** BOGUSŁAWSKI, A.: Polskie „się“ – słowo nie do końca poznane. *International Review of Slavic Linguistics* 2, Nr. 1, 99–124.
- BOGUSŁAWSKI (1988):** BOGUSŁAWSKI, A.: *Język w słowniku: desiderata semantyczne do wielkiego słownika polszczyzny*. Wrocław: Ossolineum.
- BOGUSŁAWSKI (2004):** BOGUSŁAWSKI, A.: Remarks on quotative ‘saying’. *Studies in Polish Linguistics* 1, 29–46.
- BOGUSŁAWSKI (2005):** BOGUSŁAWSKI, A.: Do teorii czasownika *powiedzieć*. *Polonica* 24–25, 139–155.
- BOGUSŁAWSKI (2006):** BOGUSŁAWSKI, A.: O zasięgu operandów metaforyzacji (uwagi do jednej fascynacji M. R. Mayenowej). In: B. Chodźko, E. Feliksiak, M. Olesiewicz (eds.): *Obecność. Maria Renata Mayenowa (1908–1988)*. Białystok: Wydawnictwo Uniwersytetu w Białymstoku, 282–300.
- BOGUSŁAWSKI (2007):** BOGUSŁAWSKI, A.: *A Study in the Linguistics-Philosophy Interface*. Warszawa: Bel-Studio.
- BOGUSŁAWSKI (2008):** BOGUSŁAWSKI, A.: *Semantyka, pragmatyka. Leksykografa głos demarkacyjny*. Warszawa: Bel-Studio.
- BOJAR (2003):** BOJAR, O.: Towards automatic extraction of verb frames. *Prague Bulletin of Mathematical Linguistics* 79–80, 101–120.
- BOJAR (2012):** BOJAR, O.: *Čeština a strojový překlad*. Studies in Computational and Theoretical Linguistics 11. Praha: Ústav formální a aplikované lingvistiky Matematicko-fyzikální fakulta Univerzity Karlovy.
- BOJAR – PROKOPOVÁ (2006):** BOJAR, O. – PROKOPOVÁ, M.: Czech-English word alignment. In: *Proceedings of the Fifth International Conference on Language Resources and Evaluation (LREC 2006)*. Genoa: ELRA, 1236–1239.
- BORYŚ (2005):** BORYŚ, W.: *Słownik etymologiczny języka polskiego*. Kraków: Wydawnictwo Literackie.
- BOŠNJAK BOTICA (2011):** BOŠNJAK BOTICA, T.: *Kategorija glagolske vrste u hrvatskom jeziku*. Doctoral dissertation. Zagreb: Filozofski fakultet Sveučilišta u Zagrebu.

- BRAČ – BOŠNJAK BOTICA (2015):** BRAČ, I. – BOŠNJAK BOTICA, T.: Semantička raščlamba kao polazište u obradbi glagola u Bazi hrvatskih glagolskih valencija. *Šesti hrvatski slavistički kongres* (PP prezentace).
- BRESNAN (2001):** BRESNAN, J.: *Lexical Functional Syntax*. Blackwell.
- BRESNAN ET AL. (1982):** BRESNAN, J. ET AL.: *The Mental Representation of Grammatical Relations*. Cambridge, MA.: MIT Press.
- BRINKMANN (1971):** BRINKMANN, H.: *Die deutsche Sprache*. Düsseldorf: Schwann.
- BRÜCKNER (1927):** BRÜCKNER, A.: *Słownik etymologiczny języka polskiego*. Kraków: Krakowska Spółka Wydawnicza.
- BUSSE (1974):** BUSSE, W.: *Klasse, Transitivität, Valenz*. München: Fink.
- BUTT (2010):** BUTT, M.: The Light Verb Jungle: Still Hacking Away. In: *Complex Predicates in Cross-Linguistic Perspective*. M. Amberber – M. Harvey – B. Baker (eds.). Cambridge: Cambridge University Press, 48–78.
- BUTTLER (1976):** BUTTLER, D.: *Innowacje składniowe współczesnej polszczyzny*. Warszawa: PWN.
- BUTTLER (1978):** BUTTLER, D.: *Rozwój semantyczny wyrazów polskich*. Warszawa: Wyd. UW.
- BUZÁSSYOVÁ – JAROŠOVÁ (2006):** BUZÁSSYOVÁ, K. – JAROŠOVÁ, A. (eds.): *Slovník súčasného slovenského jazyka. A-G. I. zv.* Bratislava: Veda.
- BYBEE (1985):** BYBEE, J. L.: *Morphology*. Amsterdam – Philadelphia: John Benjamins.
- CATFORD (1965):** CATFORD, J. C.: *A Linguistic Theory of Translation: An Essay In Applied Linguistics*. London: Oxford University Press.
- CINKOVÁ (2009):** CINKOVÁ, S.: *Words that Matter. Towards a Swedish-Czech Colligational Lexicon of Basic Verbs*. Praha: Ústav formální a aplikované lingvistiky.
- COMRIE (1976):** COMRIE, B.: *Aspect*. Cambridge: Cambridge University Press.
- COOK (1978):** COOK, W. A.: A case grammar matrix model (and its application to a Hemingway text). In: *Valence, semantic case and grammatical relations*. W. Abraham (ed.). Amsterdam: Benjamin, 296–309.
- COOK WILSON (1926):** COOK WILSON, J.: *Statement and Inference*. Oxford: Clarendon Press.
- CROVALLEX 2.008:** On-line: [<http://theta.ffzg.hr/crovallex/>]. (Viz též MIKE-LIĆ PRERADOVIĆ 2008.)

- CURCIO (1999):** CURCIO, M. L.: *Kontrastives Valenzwörterbuch der gesprochenen Sprache Italienisch-Deutsch*. Mannheim: IDS.
- ČERMÁK (1991):** ČERMÁK, F.: Podstata valence z hlediska lexikologického. In: *Walencja czasownika a problemy leksykografii dwujęzycznej*. D. Rytel-Kuc (ed.). Wrocław – Warszawa – Kraków: Ossolineum, 15–40.
- ČERMÁK – ROSEN (2012):** ČERMÁK, F. – ROSEN, A.: The case of InterCorp, a multilingual parallel corpus. *International Journal of Corpus Linguistics* Vol. 17, No. 3, 411–427.
- ČERMÁKOVÁ (2009):** ČERMÁKOVÁ, A.: *Valence českých substantiv*. Praha: Nakladatelství Lidové noviny.
- ČERNELIČ KOZLEVČAR (1979):** ČERNELIČ KOZLEVČAR, I.: O glagolih premikanja zlasti glede na glagol iti in stavčne vzorce. *Jezik in slovstvo* 25, 45–47.
- ČESKÝ NÁRODNÍ KORPUS (ČNK):** Praha: Ústav Českého národního korpusu FF UK. On-line: [<http://www.korpus.cz>].
- ČILAŠ MIKULIĆ ET AL. (2011):** ČILAŠ MIKULIĆ, M. ET AL.: *Hrvatski za početnike 1: vježbenica i gramatički pregled hrvatskoga kao drugog i stranog jezika*. 3. promijenjeno izd. Zagreb: Hrvatska sveučilišna naklada.
- ČILAŠ MIKULIĆ ET AL. (2012):** ČILAŠ MIKULIĆ, M. ET AL.: *Razgovarajte s nama! B1–B2: vježbenica, gramatika i fonetika hrvatskog jezika za niži srednji stupanj*. 3. izd. Zagreb: FF press [i. e.] Filozofski fakultet.
- ČILAŠ MIKULIĆ ET AL. (2013):** ČILAŠ MIKULIĆ, M. ET AL.: *Razgovarajte s nama! A2–B1: vježbenica, gramatika i fonetika hrvatskog jezika za više početnike*. 2. izd. Zagreb: FF press [i. e.] Filozofski fakultet.
- DALRYMPLE (2001):** DALRYMPLE, M.: *Lexical-Functional Grammar. Syntax and Semantics*. Vol. 34. New York: Academic Press.
- DĄMBSKA-PROKOP (2000):** DĄMBSKA-PROKOP, U.: *Mała encyklopedia przeladoznawstwa*. Częstochowa: Wydawnictwo Wyższej Szkoły Języków Obcych i Ekonomii EDUCATOR.
- DANEŠ (1971a):** DANEŠ, F.: Větné členy obligatorní, potenciální a fakultativní. In: *Miscellanea lingvistica*. M. Komárek (ed.). Ostrava: Profil, 131–138.
- DANEŠ (1971b):** DANEŠ, F.: Pokus o strukturní analýzu slovesných významů. *Slovo a slovesnost* 32, 193–207.
- DANEŠ (1985):** DANEŠ, F.: *Věta a text. Studie ze syntaxe spisovné češtiny*. Praha: Academia.

- DANEŠ – HLAVSA (1978):** DANEŠ, F. – HLAVSA, Z.: Hierarchizace sémantické struktury věty. In: *Československé přenášky pro VIII. Mezinárodní sjezd slavistů v Záhřebu. Lingvistika*. Praha: Academia, 67–77.
- DANEŠ – HLAVSA (1981):** DANEŠ, F. – HLAVSA, Z.: *Větné vzorce v češtině*. Praha: Academia.
- DANEŠ – HLAVSA (1987):** DANEŠ, F. – HLAVSA, Z.: *Větné vzorce v češtině*. 2., opr. vydání. Praha: Academia.
- DANEŠ ET AL. (1973):** DANEŠ, F. – HLAVSA, Z. – KOŘENSKÝ, J.: *Práce o sémantické struktuře věty*. Praha: Academia.
- DANEŠ ET AL. (1975):** DANEŠ, F. ET AL.: Teoretické základy synchronní mluvnice spisovné češtiny. *Slovo a slovesnost* 36, 18–46.
- DANET (1743):** DANET, P. – KOLA, F.: *Nowy wielki dykcjonarz Jmci x. Daneta*. Warszawa: Drukarnia Pijarów.
- DANIELEWICZOWA (2002):** DANIELEWICZOWA, M.: *Wiedza i niewiedza. Studium polskich czasowników epistemicznych*. Warszawa: Katedra Lingwistyki Formalnej.
- DANIELEWICZOWA (2010):** DANIELEWICZOWA, M.: Schematy zdaniowe – podstawowe kwestie metodologiczne. *Poradnik Językowy*, Nr. 3, 5–27.
- DASYPODIUS (1643):** DASYPODIUS, P.: *Dasypodius Catholicus. Hoc est, Dictionarium Latino-Germanico-Polonicum, Germanico-Latinum Et Polono-Latino-Germanicum*. Gdańsk: Andrea Hunefeldij.
- DĘBSKI (1982):** DĘBSKI, A.: Semantyczna walencja czasownika w aspekcie konfrontatywnym. *Biuletyn Polskiego Towarzystwa Językoznawczego* 39, 79–90.
- DIDAKOWSKI – GEYKEN (2013):** DIDAKOWSKI, J. – GEYKEN, A.: From DWDS corpora to a German Word Profile – methodological problems and solutions. In: *Network Strategies, Access Structures and Automatic Extraction of Lexicographical Information*. OPAL – Online publizierte Arbeiten zur Linguistik X/2012. Mannheim: Institut für Deutsche Sprache, 43–52.
- DIRVEN – VERSPOOR (1998):** DIRVEN, R. – VERSPOOR, M.: *Cognitive Exploration of Language and Linguistics*. Amsterdam – Philadelphia: John Benjamins.
- DLUGOSZ-KURCZABOWA (2008):** DLUGOSZ-KURCZABOWA, K.: *Wielki słownik etymologiczno-historyczny języka polskiego*. Warszawa: PWN.
- DOKULIL (1949):** DOKULIL, M.: Slovenský příspěvek k sémantice a syntaxi slovesa. *Slovo a slovesnost* 11, 68–78.

- DOLNÍK (1981):** DOLNÍK, J.: Kontextová sémantická vlastnosť slovesa. *Ja-zykovedný časopis* 32, č. 1, 25–32.
- DOLNÍK (2003):** DOLNÍK, J.: *Lexikológia*. Bratislava: Filozofická fakulta Univerzity Komenského.
- DOROSZEWSKI (1958–1969):** DOROSZEWSKI, W. (ed.): *Słownik języka polskiego*. Warszawa: Wiedza Powszechna, PWN.
- DUBISZ (2003):** DUBISZ, S. (ed.): *Uniwersalny słownik języka polskiego*. Warszawa: PWN.
- DULAR (1982):** DULAR, J.: *Priglagolska vezava v slovenskem knjižnem jeziku (20. stoletja)*. Doktorska disertacija. Ljubljana: Filozofska fakulteta UL.
- DUNAJ (1996):** DUNAJ, B. (ed.): *Słownik współczesnego języka polskiego*. Warszawa: Wilga.
- DYVIK ET AL. (2009):** DYVIK, H. – MEURER, P. – ROSÉN, V. – DE SMEDT, K.: Linguistically Motivated Parallel Parsebanks. In: *Proceedings of the Eighth International Workshop on Treebanks and Linguistic Theories*. M. Passarotti et al. (eds.). Milano: EDUCatt, 71–82.
- EISENBERG (1989):** EISENBERG, P.: *Grundriss der deutschen Grammatik*. Stuttgart: Metzler.
- ELEKTRONICZNY SŁOWNIK JĘZYKA POLSKIEGO XVII I XVIII WIEKU.** P. Gruszczyński (ed.). On-line: [<http://sxvii.pl>].
- ENGEL – SCHUMACHER (1976, 1978):** ENGEL, U. – SCHUMACHER, H.: *Kleines Valenzlexikon deutscher Verben*. Tübingen. (Forschungsberichte des Instituts für deutsche Sprache 31).
- ENGEL ET AL. (1999):** ENGEL, U. ET AL.: *Deutsch-polnische kontrastive Grammatik*. I–II. Heidelberg: Julius Groos Verlag – Warszawa: PWN (2000).
- ENGEL ET AL. (2012):** ENGEL, U. ET AL.: *Deutsch-polnische kontrastive Grammatik*. IV. Hildesheim – Zürich – New York: Georg Olms Verlag.
- ERBEN (1980):** ERBEN, J.: *Deutsche Grammatik. Ein Abriss*. München: Fink.
- EROMS (1981):** EROMS, H.-W.: *Valenz, Kasus und Präpositionen*. Heidelberg: Winter.
- E-VALBU: DAS ELEKTRONISCHE VALENZWÖRTERBUCH DEUTSCHER VERBEN.** On-line: [<http://hypermedia.ids-mannheim.de/evalbu/index.html>].
- EVANS (2004):** EVANS, V.: *The Structure of Time*. Amsterdam – Philadelphia: John Benjamins Publishing Company.
- EVANS (2007):** EVANS, V.: *Leksykon językoznawstwa kognitywnego*. Kraków: Universitas.

- FÁBREGAS ET AL. (2012):** FÁBREGAS, A. – MARÍN, R. – McNALLY, L.: From psych verbs to nouns. In: *Telicity, Change, and State: A Cross-Categorical View of Event Structure*. V. Demonte – L. McNally (eds.). Oxford: Oxford University Press, 162–184.
- FIDAPLUS:** *Korpus slovenskega jezika FidaPLUS*. On-line: [<http://www.fidaplus.net/>].
- FILIPOVIĆ (1993):** FILIPOVIĆ, R. (ed.): *Kontrastivna analiza engleskog i hrvatskog jezika IV – Teorija valentnosti i rječnik valentnosti hrvatskih glagola*. Zagreb: Zavod za lingvistiku Filozofskog fakulteta Sveučilišta u Zagrebu.
- FILLMORE (1968):** FILLMORE, CH. J.: The Case for Case. In: *Universals in Linguistic Theory*. E. Bach – R. T. Harms (eds.). New York: Holt, Rinehart and Winston, 1–88.
- FILLMORE (1971):** FILLMORE, CH. J.: Some problems for case grammar. In: *Monograph Series on Languages and Linguistics*, No. 24. R. J. O'Brien – S. J. Washington (eds.). Washington: D.C. Georgetown University Press, 35–56.
- FILLMORE (1977):** FILLMORE, CH. J.: The Case of Case Reopened. In: *Syntax and Semantics*, vol. 8. P. Cole – J. M. Sadock (eds.). New York – San Francisco – London: Academic press, Harcourt Brace Jovanovich, 59–81.
- FILLMORE (2003):** FILLMORE, CH. J.: *Form and Meaning in Language*, Vol. 1. *Paper on Semantic Roles*. Stanford: Stanford University Press.
- FILLMORE – LANGENDOEN (1971):** FILLMORE, CH. J. – LANGENDOEN, D. T.: *Studies in Linguistic Semantics*. New York.
- FILLMORE ET AL. (1988):** FILLMORE, C. – KAY, P. – O'CONNOR, C.: Regularity and Idiomaticity in Grammatical Constructions: The Case of *let alone*. *Language* 64, 3, 501–538.
- FIRTH (1957):** FIRTH, J. R.: *Papers in linguistics, 1934–1951*. Oxford: Oxford University Press.
- GAWELKO (2012):** GAWELKO, M.: Przyimki polskie a tendencja analityczna języków indoeuropejskich. *Studia z Filologii Polskiej i Słowiańskiej* 47, 7–38.
- GOŁĄB (1967):** GOŁĄB, Z.: Próba klasyfikacji syntaktycznej czasowników polskich (na zasadzie konotacji). *Biuletyn Polskiego Towarzystwa Językoznawczego* XXV, 3–42.

- GOLDBERG (1995):** GOLDBERG, A. E.: *Constructions: A Construction Grammar Approach to Argument Structure*. Chicago: University of Chicago Press.
- GOLDBERG (2006):** GOLDBERG, A. E.: *Constructions at work. The nature of generalization in language*. Oxford: Oxford University Press.
- GREŃ (1991):** GREŃ, Z.: Konstrukcje z się w opisie walencyjnym czasownika. In: *Walencja czasownika a problemy leksykografii dwujęzycznej*. D. Rytel-Kuc (red.). Wrocław – Warszawa – Kraków: Ossolineum, 125–136.
- GREŃ (1994):** GREŃ, Z.: *Semantyka i składnia czasowników oznaczających akty mowy w języku polskim i czeskim*. Warszawa: SOW.
- GREŃ – RYTEL-KUC (1991):** GREŃ, Z. – RYTEL-KUC, D.: Wykorzystanie przekładów literackich w pracy nad dwujęzycznym słownikiem walencyjnym. In: *Problemy teoretyczno-metodologiczne badań konfrontatywnych języków słowiańskich*. H. Běličová – G. Nieszczimienko – Z. Rudnik-Karwatowa (red.). Warszawa: Instytut Słowianoznawstwa PAN, 69–78.
- GREPL – KARLÍK (1983):** GREPL, M. – KARLÍK, P. (1983): *Gramatické prostředky hierarchizace sémantické struktury věty*. Brno: Univerzita J. E. Purkyně.
- GREPL – KARLÍK (1986):** GREPL, M. – KARLÍK, P.: *Skladba spisovné češtiny*. Praha: SPN.
- GREPL – KARLÍK (1998):** GREPL, M. – KARLÍK, P.: *Skladba češtiny*. Olomouc: Votobia.
- GRGIĆ ET AL. (2013):** GRGIĆ, A. – GULEŠIĆ MACHATA, M. – NAZALEVIĆ ČUČEVIĆ, I.: *Hrvatski B1: Opisni okvir referentne razine B1 = Croatian B1: Descriptive framework of reference level B1*. Zagreb: FF Press.
- GRZEGORCZYKOWA (1996):** GRZEGORCZYKOWA, R.: Reguły deagentywizacji w polszczyźnie. In: *Język a jego użycie. Sbornik k životnímu jubileu profesora Oldřicha Uličného*. Praha: FF UK, 58–65.
- GRZEGORCZYKOWA (1998):** GRZEGORCZYKOWA, R.: *Wykłady z polskiej składni*. Warszawa: PWN.
- GRZEGORCZYKOWA (2002):** GRZEGORCZYKOWA, R.: *Wprowadzenie do semantyki językoznawczej*. 3. wyd. Warszawa: Wydawnictwo Naukowe PWN.
- GWJP (1998):** *Gramatyka współczesnego języka polskiego. Morfologia*. Pod red. R. Grzegorzycowej, R. Laskowskiego, H. Wróbla. Wyd. 2, zmienione.

- HAJNICZ (2011):** HAJNICZ, E.: *Automatyczne tworzenie semantycznych słowników walencyjnych*. Warszawa: EXIT.
- HAJNICZ – WOLIŃSKI (2009):** HAJNICZ, E. – WOLIŃSKI, M.: How valence information influences parsing Polish with *Świgr*. In: *Recent Advances in Intelligent Information Systems*. Red. M. A. Kłopotek, A. Przepiórkowski, S. T. Wierchoń, K. Trojanowski. Challenging Problems in Science: Computer Science. Warszawa: Akademicka Oficyna Wydawnicza Exit, 193–206.
- HAM (2002):** HAM, S.: *Školska gramatika hrvatskoga jezika*. Zagreb: Školska knjiga.
- HAVRÁNEK ET AL. (2011):** HAVRÁNEK, B. ET AL. (eds.): *Slovník spisovného jazyka českého*. Praha: Ústav pro jazyk český. On-line: [<http://ssjc.ujc.cas.cz>]
- HEJWOWSKI (2009):** HEJWOWSKI, K.: *Kognitywno-komunikacyjna teoria przekładu*. Warszawa: PWN.
- HELBIG (1965):** HELBIG, G.: Der Begriff der Valenz als Mittel der strukturellen Sprachbeschreibung und des Fremdsprachenunterrichts. *Deutsch als Fremdsprache* 1, 10–23.
- HELBIG (1976):** HELBIG, G.: Valenz, Semantik und Satzmodelle. *Deutsch als Fremdsprache* 13, 99–106.
- HELBIG (1992):** HELBIG, G.: *Probleme der Valenz- und Kasuslehre*. Tübingen: Niemeyer.
- HELBIG – SCHENKEL (1969, 1983):** HELBIG, G. – SCHENKEL, W.: *Wörterbuch zur Valenz und Distribution deutscher Verben*. Leipzig: VEB Bibliographisches Institut Leipzig.
- HERBST (2007):** HERBST, T.: Valency complements or valency patterns? In: *Valency: Theoretical, Descriptive and Cognitive Issues*. T. Herbst – K. Götz-Votteler (eds.). Berlin: Walter de Gruyter, 15–35.
- HERINGER (1973):** HERINGER, H. J.: *Theorie der deutschen Syntax*. München: Hueber.
- HLADKÁ ET AL. (2013):** HLADKÁ, B. – HOLUB, M. – KRÍŽ, V.: Feature engineering in the NLI Shared Task 2013: Charles University submission report. In: *Proceedings of the Eighth Workshop on Innovative Use of NLP for Building Educational Applications*. Atlanta, Georgia, USA: Association for Computational Linguistics, 232–241.
- HLAVÁČKOVÁ (2008):** HLAVÁČKOVÁ, D.: *Databáze slovesných valenčních rámců VerbaLex*. Disertační práce. Brno: Masarykova univerzita, Filozofická fakulta.

- HLAVÁČKOVÁ – HORÁK (2006):** HLAVÁČKOVÁ, D. – HORÁK, A.: Verbalex – new comprehensive lexicon of verb valencies for Czech. In: *Computer Treatment of Slavic and East European Languages*. Bratislava: Slovenský národný korpus, 107–115.
- HLAVSA (1991):** HLAVSA, Z.: Některé problémy valenčního popisu slovesa. In: *Walencja czasownika a problemy leksykografii dwujęzycznej*. D. Ryteł-Kuc (red.). Wrocław – Warszawa – Kraków: Ossolineum, 7–14.
- HORECKÝ (2000):** HORECKÝ, J.: (rec.) Nižníková, J. – Sokolová, M. a kol.: Valenčný slovník slovenských slovies. Acta Facultatis Philosophicae Universitatis Prešovensis. Prešov, Filozofická fakulta v Prešove – Slovacontact 1998. 272 s. *Jazykovedný časopis* 51, 43–45.
- HRBÁČEK (1995–96):** HRBÁČEK, J.: Několik poznámek o syntaktickém vztahu závislosti. *Český jazyk a literatura* 46, 5–13.
- HRBÁČEK (1997):** HRBÁČEK, J.: K problematice syntaktických vztahů a jejich terminologie. *Naše řeč* 80, 169–177.
- HRVATSKA JEZIČNA RIZNICA (CROATIAN LANGUAGE REPOSITORY).** On-line: [<http://riznica.ihjj.hr/index.en.html>].
- HRWAC 2.0:** On-line: [<http://nl.ijs.si/noske/wacs.cgi/first?corpname=hrwac&reload=1>].
- CHOJAK (2015):** CHOJAK, J.: Krótka wypowiedź o podpowiedzi. In: *Odkrywanie słowa – historia i współczesność*. U. Sokólska (ed.). Białystok: Wydawnictwo Uniwersytetu w Białymstoku, 49–64.
- CHOMSKY (1986):** CHOMSKY, N.: *Knowledge of language: its nature, origin and use*. New York: Praeger.
- ISJP (2000):** BAŃKO, M. ET AL. (eds.): *Inny słownik języka polskiego*. I–II. Warszawa: Wydawnictwo Naukowe PWN.
- IVANOVÁ (2006):** IVANOVÁ, M.: *Valencia statických slovies*. Prešov: FF PU.
- IVANOVÁ (2007–2008):** IVANOVÁ, M.: Valenčný slovník slovenských slovies. *Češtinář. Zpravodaj Katedry českého jazyka a literatury Univerzity Hradec Králové XVIII*, 175–177.
- IVANOVÁ ET AL. (2013):** IVANOVÁ, M. – SOKOLOVÁ, M. – KYSELOVÁ, M.: Teoreticko-metodologické otázky spracovania valencie slovenských slovies. *Slovenská reč* 78, 7–31.
- IVANOVÁ ET AL. (2014):** IVANOVÁ, M. – SOKOLOVÁ, M. – KYSELOVÁ, M. – PEROVSKÁ, V.: *Valenčný slovník slovenských slovies na korpusovom základe*. Prešov: Filozofická fakulta PU v Prešove.

- JABŁOŃSKA (2013):** JABŁOŃSKA, M.: Nowe przyimkowe konstrukcje analityczne w języku polskim. In: *Ruch w języku – język w ruchu*. M. Maciołek – K. Liszczyk-Kubina (eds.). Katowice: Wydawnictwo Gnome, 49–59.
- JANDA (2004):** JANDA, L.: Kognitivní lingvistika. In: *Čítanka textů z kognitivní lingvistiky I*. L. Saicová Římalová (ed.). Praha: FF UK, 9–58.
- JAROŠOVÁ – BUZÁSSYOVÁ (2011):** JAROŠOVÁ, A. – BUZÁSSYOVÁ, K. (red.): *Slovník súčasného slovenského jazyka. H – L. 2. zv.* Bratislava: Veda.
- JELÍNEK (2014):** JELÍNEK, T.: Improvements to dependency parsing using automatic simplification of data. *Proceedings of the Ninth International Conference on Language Resources and Evaluation (LREC'14)*. N. Calzolari et al. (eds.). Reykjavík: European Language Resources Association (ELRA), 73–77.
- JESPERSEN (1965):** JESPERSEN, O.: *A Modern English Grammar on Historical Principles, Part VI, Morphology*. London: George Allen and Unwin Ltd.
- JIRÁSEK (2011):** JIRÁSEK, K.: Využití paralelního korpusu InterCorp k získávání ekvivalentů pro chorvatsko-český slovník. In: *Korpusová lingvistika Praha 2011: 1 – InterCorp*. F. Čermák (ed.). Praha: Nakladatelství Lidové noviny, 45–55.
- JOFFE – SCHRYVER (2004):** JOFFE, D. – DE SCHRYVER, G.: TshwaneLex A State-of-the-Art Dictionary Compilation Program. In: *Proceedings of the 11th EURALEX International Congress*. Lorient: Université de Bretagne-Sud, 99–104.
- JOHNSON (1987):** JOHNSON, M.: *The Body in the Mind*. Chicago – London: The University of Chicago Press.
- KACZMARSKA (2001):** KACZMARSKA, E.: Badanie struktury walencyjnej czeskich i polskich predykatów posiadających pozycję Experiencera. *Studia z Filologii Polskiej i Słowiańskiej* 37, 177–187.
- KACZMARSKA – ROSEN (2013):** KACZMARSKA, E. – ROSEN, A.: Między znaczeniem leksykalnym a walencją – próba opracowania metody ekstrakcji ekwiwalentów na podstawie korpusu równoległego. *Studia z Filologii Polskiej i Słowiańskiej* 48, 103–121.
- KACZMARSKA – ROSEN (2014a):** KACZMARSKA, E. – ROSEN, A.: Praktyczny przewodnik po korpusie równoległym InterCorp. In: *Praktyczny przewodnik po korpusach języków słowiańskich*. M. Hebal-Jeziarska (ed.). Warszawa: Wydział Polonistyki Uniwersytetu Warszawskiego, 207–231.

- KACZMARSKA – ROSEN (2014b):** KACZMARSKA, E. – ROSEN, A.: Czego nie można wyrazić w języku polskim, czyli o leksykalnych w nim brakach. *Polonica* 34, 53–66.
- KAČALA ET AL. (2003):** KAČALA, J. – PISARČÍKOVÁ, M. – POVAŽAJ, M. (red.): *Krátky slovník slovenského jazyka*. 4. dopl. a upr. vyd. Bratislava: Veda.
- KARLÍK (2000a):** KARLÍK, P.: Hypotéza modifikované valenční teorie. *Slovo a slovesnost* 61, 170–189.
- KARLÍK (2000b):** KARLÍK, P.: Od Tesnière k ...? In: *Sborník prací Filozofické fakulty brněnské univerzity. Řada jazykovědná A* 48, 31–39.
- KARŁOWICZ – KRYŃSKI – NIEDŹWIEDZKI (1900–1927):** KARŁOWICZ, J. – KRYŃSKI, A. A. – NIEDŹWIEDZKI, W.: *Słownik języka polskiego* [Słownik warszawski – SWar]. Warszawa: E. Lubowski i S-ki.
- KAROLAK ET AL. (1980):** KAROLAK, S. ET AL.: *Semantyczno-syntaktyczny słownik słowiańskich czasowników odmiennych*. Katowice: Uniwersytet Śląski.
- KAROLAK (1984):** KAROLAK, S.: Składnia wyrażen predykatywnych. In: *Gramatyka współczesnego języka polskiego. Składnia*. Z. Topolińska (red.). Warszawa: PWN.
- KAROLAK (1999a):** KAROLAK, S.: O pojęciu strukturalnego schematu zdaniowego. In: *Studia lingwistyczne ofiarowane Profesorowi Kazimierzowi Polańskiemu na 70-lecie Jego urodzin*. W. Banyś, L. Bednarczuk, S. Karolak (red.). Katowice: Wydawnictwo UŚ, 129–137.
- KAROLAK (1999b):** KAROLAK, S.: Walencja. In: *Encyklopedia językoznawstwa ogólnego*. K. Polański (red.). Wrocław etc.: Ossolineum, 629–630.
- KAROLAK (2001):** KAROLAK, S.: *Od semantyki do gramatyki. Wybór rozpraw*. Warszawa: Instytut Sławistyki PAN.
- KAROLAK (2002):** KAROLAK, S.: *Podstawowe struktury składniowe języka polskiego*. Warszawa: Instytut Sławistyki PAN.
- KATIČIĆ (2002):** KATIČIĆ, R.: *Sintaksa hrvatskoga književnog jezika*. Treće, poboljšano izdanje. Zagreb: Hrvatska akademija znanosti i umjetnosti – Nakladni zavod Globus.
- KAWKA (1981):** KAWKA, M.: *Słownik syntaktyczno-semantyczny czasowników polskich* 1. Kraków: Wydawnictwo UJ.
- KETTNEROVÁ (2014):** KETTNEROVÁ, V.: *Lexikálně-sémantické konverze ve valenčním slovníku*. Praha: Karolinum.
- KETTNEROVÁ (IN PREP.):** KETTNEROVÁ, V.: *Povrchověsyntaktická struktura komplexních predikátů*.

- KETTNEROVÁ – LOPATKOVÁ (2009):** KETTNEROVÁ, V. – LOPATKOVÁ, M.: Changes in Valency Structure of Verbs: Grammar vs. Lexicon. In: J. Levická – R. Garabík (eds.): *Slovko 2009, NLP, Corpus Linguistics, Corpus Based Grammar Research*. Bratislava: Slovenská akadémia vied, 198–210.
- KETTNEROVÁ – LOPATKOVÁ (2013a):** KETTNEROVÁ, V. – LOPATKOVÁ, M.: The Representation of Czech Light Verb Constructions in a Valency Lexicon. In: E. Hajičová – K. Gerdes – L. Wanner (eds.): *Proceedings of the Second International Conference on Dependency Linguistics, Depling 2013*. Praha: Matfyzpress, 147–156.
- KETTNEROVÁ – LOPATKOVÁ (2013b):** KETTNEROVÁ, V. – LOPATKOVÁ, M.: Lexikalizované alternace v češtině. *Linguistica Copernicana* 9, No. 1, 31–64.
- KETTNEROVÁ – LOPATKOVÁ (2014):** KETTNEROVÁ, V. – LOPATKOVÁ, M.: Reflexive Verbs in a Valency Lexicon: The Case of Czech Reflexive Morphemes. In: *Proceedings of the 16th EURALEX International Congress: The User in Focus*. Bolzano: Institute for Specialized Communication and Multilingualism, 1007–1023. On-line: [http://ufal.mff.cuni.cz/~lopatkova/2014/docs/14-EURALEX_.pdf].
- KETTNEROVÁ ET AL. (2012):** KETTNEROVÁ, V. – LOPATKOVÁ, M. – BEJČEK, E.: The Syntax-Semantics Interface of Czech Verbs in the Valency Lexicon. In: *Proceedings of the 15th EURALEX International Congress 2012*. Oslo: University of Oslo, 434–443.
- KETTNEROVÁ ET AL. (2014):** KETTNEROVÁ, V. – LOPATKOVÁ, M. – PANEVOVÁ, J.: An Interplay between Valency Information and Reflexivity. *The Prague Bulletin of Mathematical Linguistics* 102, 105–126.
- KIKLEWICZ – KORYTKOWSKA (2010):** KIKLEWICZ, A. – KORYTKOWSKA, M. (red.): *Podstawowe struktury zdaniowe współczesnych języków słowiańskich: białoruski, bułgarski, polski*. Olsztyn: CBEW.
- KIKLEWICZ – KORYTKOWSKA (2012):** KIKLEWICZ, A. – KORYTKOWSKA, M.: Экспликативный синтаксис как информационная база лексикографического описания глаголов (на материале польского и русского языков). *Acta Linguistica Petropolitana* VIII, 3, 279–297.
- KIKLEWICZ – KORYTKOWSKA (2013a):** KIKLEWICZ, A. – KORYTKOWSKA, M.: Modelowanie płaszczyzny syntaktycznej a segmentacja hasła słownikowego (na przykładzie języków słowiańskich). *Biuletyn Polskiego Towarzystwa Językoznawczego* LXVIII, 49–68.

- KIKLEWICZ – KORYTKOWSKA (2013b):** KIKLEWICZ, A. – KORYTKOWSKA, M.: Моделирование синтаксической структуры как основа сегментации словарной статьи. In: *Konfrontacje składniowe. Nowe fakty, nowe idee*. J. Lubocha-Kruglik, M. Borek (red.). Katowice: Wydawnictwo UŚ, 159–170.
- KILGARRIFF ET AL. (2014):** KILGARRIFF, A. ET AL.: The Sketch Engine: ten years on. *Lexicography* 1, 1, 7–36.
- KLEIBER (2003):** KLEIBER, G.: *Semantyka prototypu. Kategorie i znaczenie leksykalne*. Kraków: Universitas.
- KNAPIUSZ (1643–1644):** KNAPIUSZ, G.: *Thesaurus Polono-Latino-Græcus seu Promptuarium linguæ Latinae et Græcæ In tres tomos divisium...* Ed. 2., Kraków: Oficyna Franciszka Cezarego.
- KOLÁŘOVÁ (2010):** KOLÁŘOVÁ, V.: *Valence deverbativních substantiv v češtině (na materiálu substantiv s dativní valencí)*. Praha: Karolinum.
- KOLLER (1995):** KOLLER, W.: The Concept of Equivalence and the Object of Translation Studies. *Target* 7, 2, 191–222.
- KOPCZYŃSKI 1813 [1781]:** KOPCZYŃSKI, O.: *Grammatyka dla szkół narodowych na klasę III*. Warszawa: Drukarnia Księży Pijarów.
- KOPEČNÝ (1958, 1973):** KOPEČNÝ, F.: *Základy české skladby*. Praha: SPN.
- KOR CHAHINE ET AL. (2013):** KOR CHAHINE, I. ET AL.: *Current Studies in Slavic Linguistics*. Mouton: John Benjamins Publishing Company.
- KORYTKOWSKA (1992):** KORYTKOWSKA, M.: *Gramatyka konfrontatywna bułgarsko-polska*. Tom V, cz. 1. *Typy pozycji predykatowo-argumentowych*. Warszawa: Slawistyczny Ośrodek Wydawniczy.
- KORYTKOWSKA – KIKLEWICZ (2013):** KORYTKOWSKA, M. – KIKLEWICZ, A.: O modelu składni semantycznej w perspektywie opisu leksykograficznego czasowników (na materiale języka bułgarskiego i polskiego). In: *70 Years Bulgarian Academic Lexicography*. L. Krumova-Cvetkova et al. (red.). Sofia: Akad. Izdat. „Prof. Marin Drinov”, 124–132.
- KORYTKOWSKA – MALDŹIEWA (2002):** KORYTKOWSKA, M. – MALDŹIEWA, W.: *Od zdania złożonego do zdania pojedynczego (nominalizacja argumentu propozycjonalnego w języku polskim i bułgarskim)*. Toruń: Wydawnictwo UMK.
- KOVÁČOVÁ (2005):** KOVÁČOVÁ, K. (= MARKOVÁ, K.): *Konverziivnost jako systémový vztah*. Nepubl. doktorská disertace. Praha: Univerzita Karlova, Filozofická fakulta.

- KOZARZEWSKA (1990):** KOZARZEWSKA, E.: *Czasowniki mówienia we współczesnym języku polskim. Studium semantyczno-składniowe*. Warszawa: Wydawnictwo UW.
- KŘEN ET AL. (2014):** KŘEN, M. ET AL.: *Korpus SYN, verze 3 z 27. 1. 2014*. Praha: Ústav Českého národního korpusu FF UK. On-line: [http://www.korpus.cz].
- KUBICKA (2013):** KUBICKA, E.: (rec.) Danuta Rytel-Schwarz, Alina Jurasz, Lesław Cirko, Ulrich Engel, Deutsch-polnische kontrastive Grammatik, Bd. 4. *Linguistica Copernicana* 1, Nr. 9, 307–315.
- KUČANDA (1998):** KUČANDA, D.: Is Dative Subject a Viable Syntactic Notion? *Suvremena lingvistika* Vol. 45–46, No. 1–2, 3–16.
- KUČANDA (2002–2003):** KUČANDA, D.: Non-canonical Case Marking of Subjects in some West-Germanic Languages and Croatian. *SRAZ XLVII–XLVIII*, 197–214.
- KUNST GNAMUŠ (1981):** KUNST GNAMUŠ, O.: *Pomenska sestava povedi*. Ljubljana: PF UL.
- KVĚTOŇ (2006):** KVĚTOŇ, P.: *Rule-based Morphological Disambiguation. (Towards a Combination of Linguistic and Stochastic Methods)*. Disertační práce. Praha: MFF UK.
- KYSELOVÁ (2012):** KYSELOVÁ, M.: Sémantický a syntaktický status posesívneho datívu v štruktúrach s procesnými slovesami s významom atmosférického diania v slovenčine. *Jazykovedný časopis* 63, 131–152.
- KYSELOVÁ – IVANOVÁ (2013):** KYSELOVÁ, M. – IVANOVÁ, M.: *Sloveso vo svetle kognitívnej gramatiky*. Prešov: Filozofická fakulta PU v Prešove.
- LAKOFF (1987):** LAKOFF, G.: *Women, Fire and Dangerous Things*. Chicago – London: The University of Chicago Press.
- LAKOFF – JOHNSON (1980):** LAKOFF, G. – JOHNSON, M.: *Metaphors We Live by*. Chicago – London: The University of Chicago Press.
- LANGACKER (1987):** LANGACKER, R. W.: *Foundations of Cognitive Grammar I*. Stanford: Stanford University Press.
- LANGACKER (2002):** LANGACKER, R. W.: *Concept, Image, and Symbol*. 2. vyd. Berlin – New York: Mouton de Gruyter.
- LEVIN (1993):** LEVIN, B.: *English Verb Classes and Alternations: A Preliminary Investigation*. Chicago – London: The University of Chicago Press.
- LEVIN – RAPPAPORT HOVAV (1998):** LEVIN, B. – RAPPAPORT HOVAV, M.: Building verb meanings. In: *The Projection of Arguments: Lexical and*

- Compositional Factors*. M. Butt – W. Geudar (eds.). Stanford, CA: CSLI, 97–134.
- LEVIN – RAPPAPORT HOVAV (2005)**: LEVIN, B. – RAPPAPORT HOVAV, M.: *Argument Realization*. Cambridge: Cambridge University Press.
- LEWANDOWSKA-TOMASZCZYK (1984)**: LEWANDOWSKA-TOMASZCZYK, B.: *Conceptual Analysis, Linguistic Meaning, and Verbal Interaction*. Łódź: Wydawnictwo Uniwersytetu Łódzkiego.
- LEWANDOWSKA-TOMASZCZYK (2013)**: LEWANDOWSKA-TOMASZCZYK, B.: Komunikacja i konstruowanie znaczeń w przekładzie. Referát přednesený na konferenci „Zblíženia: językoznawstwo – translatoryka – literaturoznawstwo“. Konin, Polsko, 13.–14. 11. 2013.
- LINDE (1807–1814)**: LINDE, S. B.: *Słownik języka polskiego*. Warszawa: S. B. Linde.
- LOPATKOVÁ – PANEVOVÁ (2008)**: LOPATKOVÁ, M. – PANEVOVÁ, J.: Recent development of the theory of valency in the light of Prague Dependency Treebank. In: *Insight into Slovak and Czech Corpus Linguistics*. M. Šimková (ed.). Bratislava: Veda, 83–92.
- LOPATKOVÁ ET AL. (2002)**: LOPATKOVÁ, M. ET AL.: *Tektogramaticky anotovaný valenční slovník českých sloves*. ÚFAL/CKL Technická zpráva TR-2002-15. Praha: Matematicko-fyzikální fakulta.
- LOPATKOVÁ ET AL. (2006)**: LOPATKOVÁ, M. ET AL.: *Valency Lexicon of Czech Verbs VALLEX 2.0*. ÚFAL Technical Report TR-2006-34.
- LOPATKOVÁ ET AL. (2008)**: LOPATKOVÁ, M. – ŽABOKRTSKÝ, Z. – KETTNEROVÁ, V. – SKWARSKA, K. – BEJČEK, E. – HRSTKOVÁ, K. – NOVÁ, M. – TICHÝ, M.: *Valenční slovník českých sloves*. Praha: Karolinum.
- LOPATKOVÁ ET AL. (2014a)**: LOPATKOVÁ, M. ET AL.: *Vallex 2.6. Valency lexicon of Czech Verbs*. On-line: [<http://ufal.mff.cuni.cz/vallex/2.6/doc/publications.html>].
- LOPATKOVÁ ET AL. (2014b)**: LOPATKOVÁ, M. ET AL.: *VALLEX 2.6.2 – Valency Lexicon of Czech Verbs*. Praha: Ústav formální a aplikované lingvistiky, Matematicko-fyzikální fakulta Univerzity Karlovy. On-line: [<http://ufal.mff.cuni.cz/legacy/vallex/2.6.2/doc/home.html>].
- LOPATKOVÁ ET AL. (2014c)**: LOPATKOVÁ, M. ET AL.: *VALLEX 2.6.3 – Valency Lexicon of Czech Verbs*. Praha: Ústav formální a aplikované lingvistiky, Matematicko-fyzikální fakulta Univerzity Karlovy. On-line: [<http://ufal.mff.cuni.cz/legacy/vallex/2.6.3/doc/home.html>].
- LOTKO (1992)**: LOTKO, E.: *Zrádná slova v polštině a češtině. (Lexikologický pohled a slovník)*. Olomouc: Votobia.

- MACZYŃSKI (1564):** MACZYŃSKI, J.: *Lexicon Latino-Polonicum ex Optimis linguae scriptoribus conncinnatum*. Królewiec: Typographus Ioannes Daubmannus.
- MACHÁČKOVÁ (1979):** MACHÁČKOVÁ, E.: *Analytické konstrukce typu sloveso + abstraktní substantivum (Analytické vyjadřování predikátů)*. Praha: Ústav pro jazyk český ČSAV.
- MACHÁČKOVÁ (1983):** MACHÁČKOVÁ, E.: Analytické predikáty. Substantivní názvy dějů a statických situací ve spojení s funkčními slovesy. *Jazykovědné aktuality* 10, 122–176.
- MACHEK (1957):** MACHEK, V.: *Etymologický slovník jazyka českého*. Praha: Nakladatelství Lidové noviny.
- MČ 2 (1986):** *Mluvnice češtiny 2. Tvarosloví*. Praha: Československá akademie věd – Ústav pro jazyk český.
- MČ 3 (1987):** *Mluvnice češtiny 3. Skladba*. Praha: Academia.
- MĘDAK (2005, 2011):** MĘDAK, S.: *Praktyczny słownik łączliwości składniowej czasowników polskich*. Kraków: Universitas.
- MEL'ČUK (1988):** MEL'ČUK, I. A.: *A Dependency Syntax. Theory and Practice*. New York: SUNY Series in Linguistic, State University of New York Press.
- MEL'ČUK (1996):** MEL'ČUK, I.: Lexical Functions: A Tool for the Description of Lexical Relations in a Lexicon. In: *Lexical Functions in Lexicography and Natural Language Processing*. L. Wanner (ed.). Amsterdam – Philadelphia: John Benjamins Publishing Company, 37–103.
- MEL'ČUK (2004):** MEL'ČUK, I. A.: Actants in Semantics and Syntax I. Actants in Semantics. *Linguistics* 42, 1, 274–291.
- MEL'ČUK (2006a):** MEL'ČUK, I. A.: Explanatory combinatorial dictionary. In: *Open problems in linguistics and lexicography*. G. Sica (ed.). Monza: Polimetrica, 225–355.
- MEL'ČUK (2006b):** MEL'ČUK, I. A.: *Aspects of the Theory of Morphology*. D. Beck (ed.) Berlin: Mouton de Gruyter.
- MEL'ČUK – ZHOLKOVSKY (1984):** MEL'ČUK, I. – ZHOLKOVSKY, A. K.: *Explanatory Combinatorial Dictionary of Modern Russian. Semantico-Syntactic Studies of Russian Vocabulary*. Vienna: Wiener Slawistischer Almanach Sonderband 14. (Viz též МЕЛЬЧУК – ЖОЛКОВСКИЙ 1984)
- MIKELIĆ PRERADOVIĆ (2008):** MIKELIĆ PRERADOVIĆ, N.: *Pristupi izradi strojnog tezaurusa za hrvatski jezik*. Doctoral dissertation. Zagreb: Filozofski fakultet Sveučilišta u Zagrebu. Část práce: *Valencijski leksikon*

- hrvatskih glagola* (CROVALLEX 2.0008). Filozofski fakultet Sveučilišta u Zagrebu. On-line: [<http://theta.ffzg.hr/crovallex/>].
- MIKO (1962):** MIKO, F.: *Rod, číslo a pád podstatných mien*. Bratislava: Vydavateľstvo SAV.
- MIKULOVÁ ET AL. (2006):** MIKULOVÁ ET AL.: *Anotace na tektogramatické rovině Pražského závislostního korpusu. Referenční příručka*. Praha: Ústav formální a aplikované lingvistiky MFF UK.
- MILEWSKA (2003a):** MILEWSKA, B.: *Przymyki wtórne we współczesnej polszczyźnie*. Gdańsk: Wydawnictwo Uniwersytetu Gdańskiego.
- MILEWSKA (2003b):** MILEWSKA, B.: *Słownik polskich przymków wtórnych*. Gdańsk: Wydawnictwo Uniwersytetu Gdańskiego.
- MOGUŠ ET AL. (1999):** MOGUŠ, M. – BRATANIĆ, M. – TADIĆ, M.: *Hrvatski čestotni rječnik*. Zagreb: Zavod za lingvistiku Filozofskog fakulteta – Školska knjiga.
- MONTAGUE (1972):** MONTAGUE, R.: *Universale Grammatik*. Braunschweig: Vieweg.
- NARODOWY KORPUS JĘZYKA POLSKIEGO (NKJP):** On-line: [<http://nkjp.pl>].
- NĚMEC (1956):** NĚMEC, I.: Kategorie determinovanosti a indeterminovanosti jako základ slovanské kategorie vidu. *Slavica* 25, 496–534.
- NIDA (1995):** NIDA, E. A.: Dynamic Equivalence In Translating. In: *An Encyclopaedia of Translation. Chinese-English / English-Chinese*. Hong Kong: Chinese University of Hong Kong.
- NIVRE – HALL (2005):** NIVRE, J. – HALL, J.: MaltParser: A language-independent system for data-driven dependency parsing. In: *Proceedings of the Fourth Workshop on Treebanks and Linguistic Theories*, 13–95.
- NIŽNÍKOVÁ (2006):** NIŽNÍKOVÁ, J.: *Valenčný slovník slovenských slovies. 2. zväzok (na korpusovom základe)*. Prešov: FF PU.
- NIŽNÍKOVÁ – SOKOLOVÁ (1998):** NIŽNÍKOVÁ, J. – SOKOLOVÁ, M.: *Valenčný slovník slovenských slovies*. Prešov: Filozofická fakulta Prešovskej univerzity.
- NOWAKOWSKA-KEMPNA (1992):** NOWAKOWSKA-KEMPNA, I.: Podstawy metodologiczne semantyki współczesnej. *Język a kultura*. T. 8, Wrocław.
- OCH – NEY (2003):** OCH, F. J. – NEY, H.: A Systematic Comparison of Various Statistical Alignment Models. *Computational Linguistics* 29, 1, 19–51.
- OLIVA (2001):** OLIVA, K. ML.: Reflexe reflexivity reflexiv (A reflexion on a reflexivity of reflexives). *Slovo a slovesnost* 62, 3, 200–207.

- OLIVA ET AL. (1994):** OLIVA, K. ET AL.: *Polsko-český slovník*. Praha: Academia.
- ONDREJOVIČ (1989):** ONDREJOVIČ, S.: *Medzi slovesom a vetou: Problémy slovesnej konverzie*. Bratislava: Veda.
- ORAIĆ (2008):** ORAIĆ, I.: Kako razvrstati glagole s elementom *se* u valencijskome rječniku hrvatskih glagola? *Rasprave Instituta za hrvatski jezik i jezikoslovje* 34, 269–283.
- ORAIĆ RABUŠIĆ (2013):** ORAIĆ RABUŠIĆ, I.: *Struktura povratnih glagola i konstrukcije s elementom se u hrvatskome jeziku*. Zagreb: Filozofski fakultet. Nepubl. disertační práce.
- ORDEGA (1991):** ORDEGA, G.: Problem aspektu w leksykografii. In: *Walencja czasownika a problemy leksykografii dwujęzycznej*. D. Rytel-Kuc (red.). Wrocław – Warszawa – Kraków: Ossolineum, 117–124.
- OREŠNIK (1994):** OREŠNIK, J.: *Slovenski glagolski vid in univerzalna slovnica*. Ljubljana: SAZU.
- ORLOVSKÝ (1965):** ORLOVSKÝ, J.: *Slovenská syntax*. 2. vyd. Bratislava: OZOT.
- OVSJANNIKOVA (2013):** OVSJANNIKOVA, M.: Encoding and semantic properties of stimulus in Russian: verbs of anger and beyond. *Russian Linguistics* 37, 1, 2013.
- OZIL (1990):** OZIL, S.: *Valenzwörterbuch deutsch-türkisch*. Hamburg: Arbeitsbereich Deutsch als Fremdsprache.
- PADÓ – LAPATA (2009):** PADÓ, S. – LAPATA, M.: Cross-lingual annotation projection for semantic roles. *Journal of Artificial Intelligence Research* 36, 307–340.
- PÁLEŠ (1990):** PÁLEŠ, E.: Sémantické roly slovenských slovík. *Jazykovedný časopis* 41, 1. Diskusie, 30–48.
- PANEVOVÁ (1974–75):** PANEVOVÁ, J.: On Verbal Frames in Functional Generative Description. Part I, *Prague Bulletin of Mathematical Linguistics* 22, 3–40. Part II, *Prague Bulletin of Mathematical Linguistics* 23, 17–52.
- PANEVOVÁ (1980):** PANEVOVÁ, J.: *Formy a funkce ve stavbě české věty*. Praha: Academia.
- PANEVOVÁ (1994):** PANEVOVÁ, J.: Valency Frames and the Meaning of the Sentence. In: *The Prague School of Structural and Functional Linguistics*. P. A. Luelsdorff (ed.). Amsterdam – Philadelphia: John Benjamin Publishing Company, 223–243.

- PANEVOVÁ (1999):** PANEVOVÁ, J.: Česká reciproční zájmena a slovesná valence. *Slovo a slovesnost* 60, 4, 269–275.
- PANEVOVÁ (2002):** PANEVOVÁ, J.: Valence. In: *Encyklopedický slovník češtiny*. P. Karlík a kol. (eds.). Praha: Nakladatelství Lidové noviny, 517–518.
- PANEVOVÁ (2003a):** PANEVOVÁ, J.: O jednom typu kauzativní konstrukce v češtině. In: *Études linguistiques romano-slaves offertes a Stanislaw Karolak*. Wiesław Banyś – Leszek Bednarczuk – Kazimierz Polański (eds.). Kraków: Oficyna Wydawnicza Edukacja, 379–385.
- PANEVOVÁ (2003b):** PANEVOVÁ, J.: Some Issues of Syntax and Semantics of Verbal Modifications. In: *Proceedings MTT 2003, First International Conference on Meaning-Text Theory*. Paris: Ecole Normale Supérieure, June 16–18, 2003, 139–146.
- PANEVOVÁ (2004):** PANEVOVÁ, J.: Všeobecné aktanty očima Pražského závislostního korpusu. In: *Korpus jako zdroj dat o češtině*. P. Karlík (ed.). Brno: Masarykova univerzita, 41–46.
- PANEVOVÁ (2005):** PANEVOVÁ, J.: Sloveso: centrum věty; valence: centrální pojem syntaxe. In: *Aktuálne otázky súčasnej syntaxe*. M. Šimková (ed.). Bratislava: Veda, 73–77.
- PANEVOVÁ (2007a):** PANEVOVÁ, J.: Gradation of adjectives and valency. In: *Gramatika a korpus / Grammar & Corpora 2005*. F. Štícha – J. Šimandl (eds.). Praha: ÚJČ AV ČR, 197–204.
- PANEVOVÁ (2007b):** PANEVOVÁ, J.: Znovu o reciprocitě. *Slovo a slovesnost* 68, 91–100.
- PANEVOVÁ (2013):** PANEVOVÁ, J.: Slovníková informace a její použití v gramatice (na příkladu českého slovesa). *Južnoslovenski filolog* LXIX, 75–90.
- PANEVOVÁ – KLIMONOW (1984):** PANEVOVÁ, J. – KLIMONOW, G.: Заметки о валентности отглагольных существительных. In: *The Prague Bulletin of Mathematical Linguistics* 41, 15–25.
- PANEVOVÁ ET AL. (2014):** PANEVOVÁ, J. ET AL.: *Mluvnice současné češtiny 2. Syntax na základě anotovaného korpusu*. Praha: Karolinum.
- PANZER (2001):** PANZER, B.: *Valenzwörterbuch kroatischer und serbischer Verben*. Frankfurt am Main: Lang.
- PAPIERZ (2013):** PAPIERZ, M.: *Podstawowe struktury składniowe wspólnego języka słowackiego*. Kraków: Lexis.

- PARTEE (1971):** PARTEE, H. B.: On the Requirement that Transformations preserve Meaning. In: *Studies in Linguistic Semantics*. Ch. Fillmore – D. T. Langendoen (eds.). New York: Holt, Rinehart and Winston, 1–21.
- PATEJUK – PRZEPIÓRKOWSKI (2012):** PATEJUK, A. – PRZEPIÓRKOWSKI, A.: Towards an LFG parser for Polish. An exercise in parasitic grammar development. In: *Proceedings of the 8th International Conference on Language Resources and Evaluation (LREC-2012)*, ELRA. Istanbul, 3849–3852.
- PAULINY (1943):** PAULINY, E.: *Štruktúra slovenského slovesa. Štúdiá lexikálno-syntaktická*. Bratislava: Slovenská akadémia vied a umení.
- PDT-VALLEX (2010):** On-line: [<http://lindat.mff.cuni.cz/services/PDT-Vallex/>].
- PESETSKY (1995):** PESETSKY, D.: *Zero Syntax – Experiences and Cascades*. Cambridge, Mass: MIT Press.
- PETKEVIČ (2006):** PETKEVIČ, V.: Reliable Morphological Disambiguation of Czech: Rule-Based Approach is Necessary. In: *Insight into the Slovak and Czech Corpus Linguistics*. M. Šimková (ed.). Bratislava: Veda, 26–44.
- PEŻIK (2012):** PEŻIK, P.: Wyszukiwarka PELCRA dla danych NKJP. In: *Narodowy Korpus Języka Polskiego*. A. Przepiórkowski et al. (eds.). Warszawa: Wydawnictwo Naukowe PWN.
- PIASECKI (2007):** PIASECKI, M.: Polish tagger TaKIPI: Rule based construction and optimisation. *Task Quarterly* 11, 1–2, 151–167.
- PLEINES (1981):** PLEINES, J. (ed.): *Beiträge zum Stand der Kasustheorie*. Tübingen: Narr Verlag.
- PODOBOVÁ (2013):** PODOBOVÁ, M.: Dynamické a statické vyjádření „lokalce“ v češtině a v ruštině. *Nová čeština doma a ve světě* 1–2, 94–109.
- PODOBOVÁ (IN PREP.):** PODOBOVÁ, M.: Posesivní rezultativní konstrukce v češtině a způsob jejich vyjádření v ruštině. Praha: nepubl. disertace FF UK.
- POLAŃSKI (1967):** POLAŃSKI, K.: *Składnia zdania złożonego w języku górnołużyckim*. Wrocław: Ossolineum.
- POLAŃSKI ET AL. (1980–1992):** POLAŃSKI, K. ET AL.: *Słownik syntaktyczno-generatywny czasowników polskich*. I–IV. Wrocław etc.: Ossolineum. V. Kraków: IJP PAN.
- POLDAUF (1959):** POLDAUF, I.: Děj v infinitivu. *Slovo a slovesnost* 20, 46–56.
- POLLARD – SAG (1994):** POLLARD, C. – SAG, I.: *Head-Driven Phrase Structure Grammar*. Chicago: University of Chicago Press.
- POSTGRSQL (2015):** On-line [<http://www.postgresql.org/>].

- PRAGUE DEPENDENCY TREEBANK (PDT):** On-line: [<https://ufal.mff.cuni.cz/pdt3.0>].
- PRZEPIÓRKOWSKI (1999):** PRZEPIÓRKOWSKI, A.: *Case Assignment and the Complement-Adjunct Dichotomy: Non-Configurational Constraint-Based Approach*. Tübingen: Universität Tübingen.
- PRZEPIÓRKOWSKI (2009):** PRZEPIÓRKOWSKI, A.: Towards the automatic acquisition of a valence dictionary for Polish. In: *Aspects of Natural Language Processing*. M. Marciniak – A. Mykowiecka (eds.). Berlin: Springer, 191–210.
- PRZEPIÓRKOWSKI (2015):** PRZEPIÓRKOWSKI, A.: Towards a linguistically-oriented textual entailment test-suite for Polish based on the semantic syntax approach. *Cognitive Studies / Études cognitive* 15, 2015, 177–191.
- PRZEPIÓRKOWSKI ET AL. (2012):** PRZEPIÓRKOWSKI, A. – BAŃKO, M. – GÓRSKI, R. L. – LEWANDOWSKA-TOMASZCZYK, B. (eds.): *Narodowy Korpus Języka Polskiego*. Warszawa: Wydawnictwo Naukowe PWN.
- PRZEPIÓRKOWSKI ET AL. (2014a):** PRZEPIÓRKOWSKI, A. – HAJNICZ, E. – PATEJUK, A. – WOLIŃSKI, M.: Extended phraseological information in a valence dictionary for NLP applications. In: *Proceedings of the Workshop on Lexical and Grammatical Resources for Language Processing (LG-LP 2014)*. Dublin, 83–91.
- PRZEPIÓRKOWSKI ET AL. (2014b):** PRZEPIÓRKOWSKI, A. – HAJNICZ, E. – PATEJUK, A. – WOLIŃSKI, M. – SKWARSKI, F. – ŚWIDZIŃSKI, M.: Walenty: Towards a comprehensive valence dictionary of Polish. In: *Proceedings of the 9th International Conference on Language Resources and Evaluation (LREC 2014)*. Reykjavík: ELRA, 2785–2792.
- PRZEPIÓRKOWSKI ET AL. (2014c):** PRZEPIÓRKOWSKI, A. – SKWARSKI, F. – HAJNICZ, E. – PATEJUK, A. – ŚWIDZIŃSKI, M. – WOLIŃSKI, M.: Modelowanie własności składniowych czasowników w nowym słowniku walencyjnym języka polskiego. *Polonica* 33, 159–178.
- QUIRK ET AL. (1993):** QUIRK, R. ET AL.: *A University Grammar of English*. 27. wyd. Hong Kong.
- RADIMSKÝ (2010):** RADIMSKÝ, J.: *Verbo-nominální predikát s kategoriálním slovesem*. České Budějovice: Editio Universitatis Bohemiae Meridionalis.
- RAGUŽ (2010):** RAGUŽ, D.: *Gramatika hrvatskoga jezika*. Zagreb: vlastito izdanje.
- REID (1975):** REID, T.: *Rozważania o władzach poznawczych człowieka*. Warszawa: PWN.

- REJZEK (2002):** REJZEK, J.: *Český etymologický slovník*. Praha: LEDA.
- RESSEL (1979):** RESSEL, G.: *Syntaktische Struktur und semantische Eigenschaften russischer Sätze. Generativ-semantische und modelltheoretische Untersuchungen des Russischen*. München: Fink.
- ROSEN (2014):** ROSEN, A.: A 3D Taxonomy of Word Classes at Work. In: *Complex Visibles Out There. Proceedings of the Olomouc Linguistics Colloquium 2014: Language Use and Linguistic Structure*. L. Veselovská – M. Janebová (eds.). Olomouc: Univerzita Palackého.
- ROSEN ET AL. (2014):** ROSEN, A. – KACZMARSKA, E. – ŠKODOVÁ, S.: Zdrobnienia jako element kultury i pułapka glottodydaktyczna – czeskie i polskie deminutiva w ujęciu konfrontatywnym na podstawie badań korpusowych. In: *Glottodydaktyka wobec Wielokulturowości*. Warszawa: Wydział Polonistyki UW, 51–63.
- RUŽIČKA (1968):** RUŽIČKA, J.: Valencia slovies a intencia slovesného deja. *Jazykovedný časopis* 19, 50–56.
- RVHG (1993):** Rječnik valentnosti hrvatskih glagola. In: *Contrastive Analysis of English and Croatian, Volume IV: The Valence Theory and The Valency Dictionary of Croatian Verbs*. Ed. Rudolf Filipović. Zagreb: Institute of Linguistics, Faculty of Philosophy, University of Zagreb.
- RYTEL (1989):** RYTEL, D.: Wybrane problemy opisu walencyjnego języka. *Studia z Filologii Polskiej i Słowiańskiej* 26, 237–247.
- RYTEL-KUC (1991):** RYTEL-KUC, D.: *Walencja czasownika a problemy leksykografii dwujęzycznej*. Wrocław etc.: Ossolineum.
- RYTEL-KUC (1991a):** RYTEL-KUC, D.: Projekt czesko-polskiego słownika walencyjnego czasowników. Założenia opisu semantycznego. In: *Walencja czasownika a problemy leksykografii dwujęzycznej*. D. Rytel-Kuc (ed.). Wrocław – Warszawa – Kraków: Ossolineum, 67–75.
- RYTEL-KUC – ROMANOWSKA (1991):** RYTEL-KUC, D. – ROMANOWSKA, I.: Wybrane zagadnienia opisu syntaktycznego czasowników w czesko-polskim słowniku walencyjnym. In: *Walencja czasownika a problemy leksykografii dwujęzycznej*. D. Rytel-Kuc (ed.). Wrocław – Warszawa – Kraków: Ossolineum, 77–84.
- RYTEL-KUC ET AL. (1993):** RYTEL-KUC, D. ET AL.: Koncepcja czesko-polskiego słownika walencyjnego czasowników. *Studia z Filologii Polskiej i Słowiańskiej* 31, 175–192.
- SAICOVÁ ŘÍMALOVÁ (2009):** SAICOVÁ ŘÍMALOVÁ, L.: Představová schémata a popis jazyka (Schéma cesty v češtině). *Jazykovědné aktuality* 46, 12–20.

- SAICOVÁ ŘÍMALOVÁ (2010):** SAICOVÁ ŘÍMALOVÁ, L.: *Vybraná slovesa pohybu v češtině. Studie z kognitivní lingvistiky*. Praha: Karolinum.
- SALONI (1975):** SALONI, Z.: *W sprawie się. Język Polski LV*, 25–34.
- SALONI (1976):** SALONI, Z.: *Cechy składniowe polskiego czasownika*. Wrocław etc.: Zakład Narodowy imienia Ossolińskich, Wydawnictwo PAN.
- SALONI – ŚWIDZIŃSKI (1998):** SALONI, Z. – ŚWIDZIŃSKI, M.: *Składnia współczesnego języka polskiego*. Wydanie czwarte, zmienione. Warszawa: Wydawnictwo Naukowe PWN.
- SAMARDŽIJA (1986):** SAMARDŽIJA, M.: *Valentnost glagola u suvremenom hrvatskom književnom jeziku*. Doctoral dissertation. Zagreb: Filozofski fakultet Sveučilišta u Zagrebu.
- SGALL (1967):** SGALL, P.: *Generativní popis jazyka a česká deklinace*. Praha: Československá akademie věd.
- SGALL ET AL. (1986a):** SGALL, P. ET AL.: *Úvod do syntaxe a sémantiky (Některé nové směry v teoretické lingvistice)*. Praha: Academia.
- SGALL ET AL. (1986b):** SGALL, P. – HAJIČOVÁ, E. – PANEVOVÁ, J.: *The Meaning of the Sentence in its Semantic and Pragmatic Aspects*. Dordrecht: Reidel.
- SGALL (1998):** SGALL, P.: *Teorie valence a její formální zpracování. Slovo a slovesnost* 59, 1, 15–29.
- SHAROFF ET AL. (2013):** SHAROFF, S. – RAPP, R. – ZWEIGENBAUM, P. – FUNG, P. (eds.): *Building and Using Comparable Corpora*. Berlin – Heidelberg: Springer-Verlag.
- SCHENKEL (1971):** SCHENKEL, W.: *Die Valenz im adnominalen Raum*. In: *Beiträge zur Valenztheorie*. Halle (Saale).
- SCHREIBER – SOMMERFELDT (1996):** SCHREIBER, H. – SOMMERFELDT, K.-E.: *Wörterbuch der Valenz etymologisch verwandter Wörter: Verben, Adjektive, Substantive*. Berlin: De Gruyter.
- SCHUCH VON (1990):** SCHUCH, G. VON: *Einführung in die Sprachwissenschaft*. München: Ars Una.
- SCHUMACHER (1986):** SCHUMACHER, H. (Hrsg.): *Verben in Feldern. Valenzwörterbuch zur Syntax und Semantik deutscher Verben*. (= Schriften des Instituts für Deutsche Sprache 1). Berlin – New York.
- SIATKOWSKI – BASAJ (2002):** SIATKOWSKI, J. – BASAJ, M.: *Słownik czesko-polski*. Warszawa: Wiedza Powszechna.
- SILIĆ – PRANJKOVIĆ (2005):** SILIĆ, J. – PRANJKOVIĆ, I.: *Gramatika hrvatskoga jezika: za gimnazije i visoka učilišta*. Zagreb: Školska knjiga

- SKOUMALOVÁ (2001):** SKOUMALOVÁ, H.: *Czech syntactic lexicon*. PhD thesis. Univerzita Karlova v Praze, Filozofická fakulta, Ústav teoretické a počítačnej lingvistiky.
- SKOUMALOVÁ (2002):** SKOUMALOVÁ, H.: Verb frames extracted from dictionaries. *The Prague Bulletin of Mathematical Linguistics* 77, 19–62.
- SKOUMALOVÁ (2008):** SKOUMALOVÁ, H.: Extracting dictionaries from parallel corpora. In: *Proceedings of The Third Baltic Conference on Human Language Technologies*. Kaunas: Vytautas Magnus University, 297–301.
- SLOVAR SLOVENSKEGA KNJIŽNEGA JEZIKA (SSKJ I–V, 1970, 1975, 1979, 1985, 1991).** Ljubljana: DZS.
- SLOVENSKÝ NÁRODNÝ KORPUS (SNK).** Korpusová verzia prim-5.0-public-all. Bratislava: Jazykovedný ústav Ľudovíta Štúra SAV. On-line: [<http://korpus.juls.savba.sk>].
- SLOVENSKÝ NÁRODNÝ KORPUS (SNK).** Korpusová verzia prim-6.0-public-all. Bratislava: Jazykovedný ústav Ľudovíta Štúra SAV. On-line: [<http://korpus.juls.savba.sk>].
- SŁOWNIK JĘZYKA POLSKIEGO PWN.** On-line: [<http://sjp.pwn.pl/>].
- SŁOWNIK POLSZCZYNY XVI WIEKU.** On-line: [<http://www.spxvi.edu.pl/>].
- SŁOWNIK STAROPOLSKI (1953–2002):** URBAŃCZYK, S. (ed.): *Słownik staropolski*. Warszawa: PAN.
- SOKOLOVÁ (1992):** SOKOLOVÁ, M.: Sémantika slovesa a genus verbi. In: *Jazykovedný časopis* 43, 1992, 2, 99–115.
- SOKOLOVÁ (1993):** SOKOLOVÁ, M.: *Sémantika slovesa a slovesný rod*. Bratislava: Veda.
- SOKOLOVÁ (1995):** SOKOLOVÁ, M.: *Kapitolky zo slovenskej morfológie*. Prešov: Slovacontact.
- SOKOLOVÁ (1998):** SOKOLOVÁ, M.: Sémantická klasifikácia slovíes. In: *Valenčný slovník slovenských slovíes*. Prešov: Filozofická fakulta Prešovskej univerzity – Slovacontact, 8–21.
- SOKOLOVÁ – ŽIGO (2014):** SOKOLOVÁ, M. – ŽIGO, P.: *Verbálne kategórie aspektu a tempus v slovenčine*. Bratislava: Veda.
- SOMMERFELDT (1993):** SOMMERFELDT, K.-E.: Probleme bei der Wortklassifikation des Deutschen. In: *Wortarten und Satztypen des Deutschen und Russischen*. W. Mühlner – K.-E. Sommerfeldt (Hrsg.). Frankfurt/Main: Lang, 1–12.
- SVOZILOVÁ ET AL. (1997):** SVOZILOVÁ, N. ET AL.: *Slovesa pro praxi. Valenční slovník nejčastějších českých sloves*. Praha: Academia.

- ŠWIDZIŃSKI (1992): ŠWIDZIŃSKI, M.: *Gramatyka formalna języka polskiego*. Warszawa: Wydawnictwa UW.
- ŠWIDZIŃSKI (1994): ŠWIDZIŃSKI, M.: *Syntactic Dictionary of Polish Verbs*. Uniwersytet Warszawski – Universiteit van Amsterdam.
- ŠWIDZIŃSKI (1996): ŠWIDZIŃSKI, M.: *Własności składniowe wypowiedników polskich*. Warszawa: Elipsa.
- ŠWIDZIŃSKI (1998): ŠWIDZIŃSKI, M.: *Syntactic dictionary of Polish verbs*. Version 3a. Manuskrypt.
- ŠWIDZIŃSKI – WOLIŃSKI (2009): ŠWIDZIŃSKI, M. – WOLIŃSKI, M.: A new formal definition of Polish nominal phrases. In: *Aspects of Natural Language Processing*. Red. M. Marciniak – A. Mykowiecka, tom 5070 serii Lecture Notes in Computer Science, Springer-Verlag, 143–162.
- SZYMCZAK (1981): SZYMCZAK, M. (ed.): *Słownik języka polskiego*. Warszawa: PWN.
- ŠARAVANJA (2011): ŠARAVANJA, L.: Argumentna struktura psiholoških glagola u hrvatskom jeziku. *Suvremena lingvistika* 72, 24–257.
- ŠINDLEROVÁ (RUKOPIS): ŠINDLEROVÁ, J.: Dynamic (DIR) versus Static (LOC) Expression of Location. Kapitola disertační práce.
- ŠINDLEROVÁ – BOJAR (2009): ŠINDLEROVÁ, J. – BOJAR, O.: Towards English-Czech parallel valency lexicon via treebank examples. In: *Proceedings of 8th Treebanks and Linguistic Theories Workshop*. Milano, 185–195.
- ŠINDLEROVÁ – BOJAR (2010): ŠINDLEROVÁ, J. – BOJAR, O.: Building a bilingual ValLex using treebank token alignment: First observations. In: *Proceedings of the Seventh International Language Resources and Evaluation (LREC'10)*. Valletta: ELRA, 304–309.
- ŠINDLEROVÁ ET AL. (2014): ŠINDLEROVÁ, J. – VESELOVSKÁ, K. – HAJIČ, J. jr.: Tracing sentiments: Syntactic and semantic features in a subjectivity lexicon. In: *Proceedings of the 16th EURALEX International Congress*. A. Abel et al. (eds.). Bolzano: EURAC research, 405–414.
- ŠMILAUER (1947): ŠMILAUER, V.: *Novočeská skladba*. Praha: Ing. Mikuta.
- ŠMILAUER (1955): ŠMILAUER, V.: *Učebnice větného rozboru*. Praha: FF UK.
- ŠMILAUER (1966): ŠMILAUER, V.: *Novočeská skladba*. 2. vydání. Praha: SPN.
- ŠOJAT (2008): ŠOJAT, K.: *Sintaktički i semantički opis glagolskih valencija u hrvatskom*. Doctoral dissertation. Zagreb: Filozofski fakultet Sveučilišta u Zagrebu.
- ŠTĚPÁNEK (2006): ŠTĚPÁNEK, J.: *Závislostní zachycení větné struktury v anotovaném syntaktickém korpusu (nástroje pro zajištění konsistence dat)*. Nepubl. disertace. Praha: Univerzita Karlova.

- TALMY (1985):** TALMY, L.: Lexicalization patterns: semantic structure in lexical forms. In: *Language Typology and Syntactic Description 3: Grammatical Categories and the Lexicon*. T. Shopen (ed.). Cambridge: Cambridge University Press, 57–149.
- TAYLOR (1995):** TAYLOR, J. R.: *Linguistic Categorization*. 2. vyd. Oxford – New York: Oxford University Press.
- TESNIÈRE (1934):** TESNIÈRE, L.: Comment construire une syntaxe. *Bulletin de la Faculté des Lettres de Strasburg*, 12, No. 7, 219–229.
- TESNIÈRE (1953):** TESNIÈRE, L.: *Esquisse d'une syntaxe structurale*. Paris: Librairie C. Klincksieck.
- TESNIÈRE (1959):** TESNIÈRE, L.: *Éléments de syntaxe structurale*. Paris: Klincksieck.
- TESNIÈRE (1966):** TESNIÈRE, L.: *Éléments de syntaxe structurale*, Livre B – *Structure de la phrase simple*. Paris.
- TESNIÈRE (1976):** TESNIÈRE, L.: *Éléments de syntaxe structurale*. Deuxième édition revue et corrigée. Paris: Librairie C. Klincksieck.
- TESNIÈRE (1988):** TESNIÈRE, L.: *Osnovy strukturnogo sintaksisa*. Pevod s francuzskogo. Moskva: Progress.
- TEUBERT (2001):** TEUBERT, W.: Corpus linguistics and lexicography. *International Journal of Corpus Linguistics* 6, 125–153.
- TEŽAK – BABIĆ (2004):** TEŽAK, S. – BABIĆ, S.: *Gramatika hrvatskoga jezika. Priručnik za osnovno jezično obrazovanje*. Zagreb: Školska knjiga.
- TIBENSKÁ (2012):** TIBENSKÁ, E.: *Sémantická štruktúra slovenskej vety*. Trnava: Univerzita sv. Cyrila a Metoda v Trnave.
- TOPOLIŃSKA ET AL. (1984):** TOPOLIŃSKA, Z. ET AL.: *Gramatyka współczesnego języka polskiego. Składnia*. Warszawa: PWN.
- TOPORIŠIČ (1982):** TOPORIŠIČ, J.: *Nova slovenska skladnja*. Ljubljana: DZS.
- TOPORIŠIČ (2000):** TOPORIŠIČ, J.: *Slovenska slovnica*. Četrta prenovljena in razširjena izdaja. Maribor: Obzorja.
- TROTZ (1764):** TROTZ, M. A.: *Nowy dykcjonarz, to jest Mownik polsko-niemiecko-francuski*. Lipsk: Johann Friedrich Gleditsch.
- TSHWANEDJE SOFTWARE: Dictionaries, Terminology, Corpus, Websites.** (2015). On-line: [<http://tshwanedje.com/>].
- ULIČNÝ (2000):** ULIČNÝ, O.: *Instrumentál v struktuře české věty*. Praha: Karolinum.
- ULIČNÝ (2013):** ULIČNÝ, O.: K metodologii zpracování syntaxe věty v moderní mluvnici češtiny. In: *Studie k moderní mluvnici češtiny*. Vol. 7. O. Uličný (ed.). Olomouc: UP, 13–19.

- URBAŃCZYK-ADACH (2011):** URBAŃCZYK-ADACH, N.: *Wariantywność walen-
cji czeskiego czasownika*. Warszawa: Slawistyczny Ośrodek Wyda-
wniczy.
- UREŠOVÁ (2011a):** UREŠOVÁ, Z.: *Valence sloves v Pražském závislostním
korpusu*. Praha: Ústav formální a aplikované lingvistiky.
- UREŠOVÁ (2011b):** UREŠOVÁ, Z.: *Valenční slovník Pražského závislostního
korpusu PDT-Vallex*. Praha: Ústav formální a aplikované lingvistiky.
- UREŠOVÁ – PAJAS (2009):** UREŠOVÁ, Z. – PAJAS, P.: Diatheses in the Czech
Valency Lexicon PDT-Vallex. In: J. Levická – R. Garabík (eds.): *Slov-
ko 2009, NLP, Corpus Linguistics, Corpus Based Grammar Research*.
Bratislava: Slovenská akadémia vied, 358–376.
- VALBU (2004):** SCHUMACHER ET AL.: *VALBU – Valenzwörterbuch deut-
scher Verben*. Tübingen: Gunter Narr Verlag.
- VAN VALIN (1999):** VAN VALIN, R. D.: Generalized Semantic Roles and the
Syntax-Semantics Interface. In: *Empirical Issues in Formal Syntax and
Semantics*. Vol. II. F. Corblin – C. Dobrovie-Sorin – J.-M. Marandin
(eds.). The Hague: Thesus, 373–389.
- VANĀKOVÁ ET AL. (2005):** VANĀKOVÁ, I. ET AL.: *Co na srdci, to na jazyku. Ka-
pitoły z kognitivní lingvistiky*. Praha: Karolinum.
- VDE (2004):** HERBST, T. ET AL.: *A Valency Dictionary of English: A Cor-
pus-Based Analysis of the Complementation Patterns of English Verbs,
Nouns and Adjectives*. Berlin – New York: Mouton de Gruyter.
- VENDLER (1972):** VENDLER, Z.: *Res cogitans. An Essays in Rational Psy-
chology*. Michigan: Ithaca.
- VERNEROVÁ – LOPATKOVÁ (2013):** VERNEROVÁ, A. – LOPATKOVÁ, M.: To-
wards Automatic Detection of Applicable Diatheses. In: *ITAT 2013
Proceedings, CEUR Workshop Proceedings* Vol. 1003, 10–17. On-line:
[<http://ceur-ws.org/Vol-1003/>]
- VIDOVIČ MUHA (1984):** VIDOVIČ MUHA, A.: Nova slovenska skladnja J. To-
porišiča. *Slavistična revija* 32, 2, 142–155.
- VIDOVIČ MUHA (1985):** VIDOVIČ MUHA, A.: Primeri tvorbenih vzorcev gla-
gola. *XXI. seminar slovenskega jezika, literature in kulture*. Ljubljana:
FF UL, 47–61.
- VIDOVIČ MUHA (1988):** VIDOVIČ MUHA, A.: *Slovensko skladenjsko besedo-
tvorje ob primerih zloženek*. Ljubljana: Znanstveni inštitut Filozofske
fakultete in Partizanska knjiga.

- VIDOVIČ MUHA (1998):** VIDOVIČ MUHA, A.: Pomenski preplet glagolov *ime-ti* in *biti* – njuna jezikovnosistemska stilistika. *Slavistična revija* 46, 4, 293–323.
- VIDOVIČ MUHA (2000):** VIDOVIČ MUHA, A.: *Slovensko leksikalno pomenoslovje. Govorica slovarja*. Ljubljana: Znanstveni inštitut Filozofske fakultete.
- VOTRUBEC (2006):** VOTRUBEC, J.: Morphological tagging based on averaged perceptron. In: *WDS'06 Proceedings of Contributed Papers*. Praha: Matfyzpress, Univerzita Karlova v Praze, 191–195.
- WALENTY (2014):** Polish Valence Dictionary (Walenty). On-line: [<http://zil.ipipan.waw.pl/Walenty>].
- WEISS (2011):** WEISS, D.: MTT meets Construction Grammar: the Treatment of Argument Structure. In: I. Boguslavsky – L. Wanner (eds.): *Proceedings of the 5th International Conference on Meaning-Text Theory*. Barcelona, 295–305.
- WELKE (2011):** WELKE, K.: *Valenzgrammatik des Deutschen: eine Einführung*. Berlin – New York: Walter de Gruyter.
- WIELKI SŁOWNIK JĘZYKA POLSKIEGO:** On-line: [<http://www.wsjp.pl>].
- WIEMER (1999):** WIEMER, B.: The Light and the Heavy Form of the Polish reflexive Pronoun and their Role in Diathesis. In: *Beiträge der Europäischen Slavistischen Linguistik (Polyslav)*. Hrsg. K. Böttger – M. Gieger – B. Wiemer. München: Verlag Otto Sagner, 300–313.
- WIEMER (2007):** WIEMER, B.: Reciprocal and reflexive constructions in Polish. In: *Reciprocal Constructions*. II. Edited by Vladimir P. Nedjalkov. Amsterdam – Philadelphia, John Benjamins Publishing Company, 513–559.
- WIERZBICKA (1972):** WIERZBICKA, A.: *Semantic Primitives*. Frankfurt: Athenäum.
- WIERZBICKA (1987):** WIERZBICKA, A.: *English Speech Act Verbs. A Semantic Dictionary*. Sydney: Academic Press.
- WIERZBICKA (1996):** WIERZBICKA, A.: *Semantics. Primes and Universals*. Oxford: Oxford University Press.
- WIERZBICKA (1998):** WIERZBICKA, A.: Think – a Universal Concept and a Conceptual Primitive. In: *In the World of Signs. Essays in Honour of Professor Jerzy Pelc*. J. J. Jadacki – W. Strawiński (red.). Poznań: Rodopi.
- WIERZBICKA (2006, 2010):** WIERZBICKA, A.: *Semantyka. Jednostki elementarne i uniwersalne*. Lublin: Wyd. UMCS.

- WIERZBICKA (1991):** WIERZBICKA, E.: *Synonimia składniowa konstrukcji przyczynowo-skutkowych we współczesnej polszczyźnie*. Warszawa: Wydawnictwo UW.
- WILCZEWSKA (1966):** WILCZEWSKA, K.: *Czasowniki zwrotne we współczesnej polszczyźnie*. Toruń: Państwowe Wydawnictwo Naukowe.
- WITTGENSTEIN (1972):** WITTGENSTEIN, L.: *Dociekania filozoficzne*. Warszawa: PWN.
- WITTGENSTEIN (1993):** WITTGENSTEIN, L.: *Tractatus logico-philosophicus*. Praha: OIKOYMENH.
- WITTGENSTEIN (2007):** WITTGENSTEIN, L.: *Tractatus logico-philosophicus*. Praha: OIKOYMENH.
- WÓJCICKA (2011):** WÓJCICKA, A.: Komu i dlaczego podpowiadamy? W sprawie wieloznaczności zdań z czasownikiem [ktoś] podpowiada / podpowiedział [komuś], że_. In: *Nowe zjawiska w tekście, języku i komunikacji III. Kontekst a komunikacja*. Olsztyn: Centrum Badań Europy Wschodniej UWM, 83–93.
- WÓJCICKA (2013):** WÓJCICKA, A.: Analiza semantyczna czasownika [ktoś] podpowiedział [komuś], że p. *Linguistica Copernicana* 1, 9, 115–130.
- WÓJCIK (1979):** WÓJCIK, T.: *Z zagadnień teorii przyimka*. Kielce: Wyższa Szkoła Pedagogiczna.
- WOLIŃSKI (2004):** WOLIŃSKI, M.: *Komputerowa weryfikacja gramatyki Świdzińskiego*. Rozprawa doktorska. Warszawa: Instytut Podstaw Informatyki, Polska Akademia Nauk.
- YAROWSKY – NGAI (2001):** YAROWSKY, D. – NGAI, G.: Inducing multilingual POS taggers and NP bracketers via robust projection across aligned corpora. In: *NAACL '01: Second meeting of the North American Chapter of the Association for Computational Linguistics on Language technologies 2001*. Morristown, NJ, USA: Association for Computational Linguistics, 1–8.
- ZARON (1980):** ZARON, Z.: *Ze studiów nad semantyką czasownika*. Wrocław: Zakład Narodowy im. Ossolińskich.
- ZARON (2009):** ZARON, Z.: Właściwości semantyczne orzeczeń. Preparacje składniowe. In: ZARON, Z.: *Problemy składni funkcjonalnej*. Warszawa: Bel-Studio, 52–88.
- ZATORSKA (2013):** ZATORSKA, A.: *Polskie i słoweńskie predykatory kauzatywne z parafrazą przymiotnikową*. Łódź: Wydawnictwo UŁ.
- ZDANOWICZ (1861):** ZDANOWICZ, A. ET AL.: *Słownik języka polskiego* [Słownik wileński – SWił]. Wilno: Maurycy Olgelbrand.

- ZIOMEK (1990):** ZIOMEK, J.: *Retoryka opisowa*. Wrocław: Ossolineum.
- ŽABOKRTSKÝ (2005):** ŽABOKRTSKÝ, Z.: *Valency Lexicon of Czech Verbs*. PhD thesis. Praha: Ústav formální a aplikované lingvistiky.
- ŽABOKRTSKÝ – LOPATKOVÁ (2007):** ŽABOKRTSKÝ, Z. – M. LOPATKOVÁ: Valency Information in VALLEX 2.0: Logical Structure of the Lexicon. *The Prague Bulletin of Mathematical Linguistics* 87, 41–60.
- ŽELE (2008):** ŽELE, A.: *Vezljivostni slovar slovenskih glagolov*. Ljubljana: ZRC, ZRC SAZU.
- АНДЕРШ (1987):** АНДЕРШ, И. Ф.: *Типологія простих дієслівних речень у чеській мові в зіставленні з українською*. Київ: Наукова думка.
- АПРЕСЯН (1974):** АПРЕСЯН, Ю. Д.: *Лексическая семантика. Синонимические средства языка*. Москва: Наука.
- АПРЕСЯН (1986):** АПРЕСЯН, Ю. Д.: Интегральное описание языка и толковый словарь. *Вопросы языкознания*, № 2, 57–70.
- АПРЕСЯН (1995):** АПРЕСЯН, Ю. Д.: *Лексическая семантика*. Издание 2-ое, исправленное и дополненное. Москва: Восточная литература РАН.
- АПРЕСЯН (2004):** АПРЕСЯН, Ю. Д.: Словарные статьи надеяться, восхищаться, сердить, сердиться. In: *Новый объяснительный словарь синонимов русского языка*. 2-е издание, исправленное и дополненное. Под общим руководством академика Ю. Д. Апресяна. Авторы: В. Ю. Апресян, Ю. Д. Апресян, О. Ю. Богуславская, Т. В. Крылова, И. Б. Левонтина, Е. В. Урысон и др. Москва: Школа «Языки славянской культуры».
- АПРЕСЯН (2005):** АПРЕСЯН, Ю. Д.: О Московской семантической школе. *Вопросы языкознания*, № 1, 3–30.
- АПРЕСЯН (2010):** АПРЕСЯН, Ю. Д.: Трехуровневая теория управления: лексикографический аспект. In: *Теоретические проблемы русского синтаксиса: взаимодействие грамматики и словаря*. Под ред. Ю. Д. Апресяна. Москва: Языки славянских культур, 281–380.
- АПРЕСЯН (2014):** АПРЕСЯН, Ю. Д.: Статья бежать. In: *Активный словарь русского языка. Тт. 1–2: А–Г*. Отв. ред. акад. Ю. Д. Апресян. Москва: Языки славянских культур.
- АПРЕСЯН ET AL. (2004):** АПРЕСЯН, Ю. Д. – Иомдин, Л. Л. – Санников, А. В. – Сизов, В. Г.: Семантическая разметка в глубоко аннотированном корпусе русского языка. In: *Труды международной конфе-*

- ренции «Корпусная лингвистика – 2004». Санкт-Петербург: Изд-во Санкт-Петербургского университета, 41–54.
- АПРЕСЯН ET AL. (2010)** : АПРЕСЯН, Ю. Д. ET AL.: *Теоретические проблемы русского синтаксиса. Взаимоотношение грамматики и словаря*. Москва: Языки славянских культур.
- АРАШОНКАВА – ЛЕМЦЮГОВА (1991)**: АРАШОНКАВА, Г. У. – ЛЕМЦЮГОВА, В. П.: *Кіраванне ў беларускай і рускай мовах. Слоўнік-даведнік*. Мінск: Вышэйшая школа.
- АС (2014)**: *Активный словарь русского языка. Тт. 1–2: А–Г*. Отв. ред. акад. Ю. Д. Апресян. Москва: Языки славянских культур.
- БАБЕНКО (2002)**: БАБЕНКО, Л. Г. (ред.): *Русские глагольные предложения. Экспериментальный синтаксический словарь*. Москва: Флинта.
- БАБЕНКО ET AL. (2009)**: БАБЕНКО, Л. ET AL.: *Большой толковый словарь русских глаголов*. Москва: АСТ-Пресс Книга.
- ВАЖНИК (2008)**: ВАЖНИК, С.: *Кантрастыўны сінтаксіс польскай і беларускай моў. Семантыка і дыстрыбуцыя дзеяслоўнага прэдыката*. Мінск: Права і эканоміка.
- ВЕЖБИЦКАЯ (1996)**: ВЕЖБИЦКАЯ, А.: *Язык, культура, познание*. Москва: Русские словари.
- ЗАЛИЗНЯК (2006)**: ЗАЛИЗНЯК, А. А.: *Многозначность в языке и способы ее представления*. Москва: Языки славянских культур.
- ИОРДАНСКАЯ (1984)**: ИОРДАНСКАЯ, Л. Н.: *Словарные статьи восхищаться и восторгаться*. In: Мельчук И. А. – Жолковский А. К.: *Толково-комбинаторный словарь современного русского языка*. Vienna: Wiener Slawistischer Almanach XIV.
- КОРУБИН – ВЕЛКОВСКА (1997– 2002)**: КОРУБИН, Б. – ВЕЛКОВСКА, С. (ред.): *Интенцијално-синтаксички речник на македонските глаголи, I–VI*. Скопје: Институт за македонски јазик «Крсте Мисирков».
- ЛАЗУТКИНА (2012)**: ЛАЗУТКИНА, Е. М.: *Словарь грамматической сочетаемости слов русского языка*. Москва: АСТ-Пресс.
- ЛЕЩЕНКО (1988)**: ЛЕЩЕНКО, М. И.: *Виртуальный и актуальный аспекты предложения*. Мінск: Вышэйшая школа.
- ЛОМТЕВ (1976)**: ЛОМТЕВ, Т. П.: *Общее и русское языкознание*. Москва: Высшая школа.
- ЛОМТЕВ (1979)**: ЛОМТЕВ, Т. П.: *Структура предложения в современном русском языке*. Москва: Издательство МГУ.

- МЕЛЬЧУК (1974):** МЕЛЬЧУК, И. А.: *Опыт теории лингвистических моделей смысл ↔ текст*. Москва: Наука.
- МЕЛЬЧУК – ЖОЛКОВСКИЙ (1984):** МЕЛЬЧУК, И. А. – ЖОЛКОВСКИЙ, А. К.: *Толково-комбинаторный словарь современного русского языка*. Vienna: Wiener Slavistischer Almanach XIV. (Viz též MEL'ČUK – ŽHOLKOVSKY 1984)
- МІХНЕВІЧ (1976):** МІХНЕВІЧ, А. Я.: *Праблемы семантика-сінтаксічнага даследавання беларускай мовы*. Мінск: Вышэйшая школа.
- МУРАВЕНКО (1998):** МУРАВЕНКО, Е. В.: О случаях нетривиального соответствия семантических и синтаксических валентностей глагола. In: *Семиотика и информатика*. Выпуск 36. Москва: Русские словари, 71–81.
- НАЦИОНАЛЬНЫЙ КОРПУС РУССКОГО ЯЗЫКА (НКЯ):** On-line: [<https://www.ruscorpora.ru>].
- НОСС (2004):** *Новый объяснительный словарь синонимов русского языка*. 2-е изд., испр. и доп. Под общим руководством академика Ю. Д. Апресяна. Москва: Школа «Языки славянской культуры».
- НОРМАН (2014):** НОРМАН, Б.: Режиссер в отсутствие актеров: об абсолютном употреблении глагола. *Slavia* 83, 2, 167–178.
- ОЖЕГОВ – ШВЕДОВА (1980):** ОЖЕГОВ, С. И. – ШВЕДОВА, Н. Ю.: *Толковый словарь русского языка*. Москва: Азъ.
- ОЖЕГОВ – ШВЕДОВА (1992):** ОЖЕГОВ, С. И. – ШВЕДОВА, Н. Ю.: *Толковый словарь русского языка*. Москва: Азъ. On-line: [<http://ozhegov.info/slovar/>].
- ПАДУЧЕВА (2002):** ПАДУЧЕВА, Е. В.: Диатезы и диатетический сдвиг. *Russian Linguistics* 26, 179–214.
- ПАДУЧЕВА (2004):** ПАДУЧЕВА, Е. В.: *Динамические модели в семантике лексики*. Москва: Языки славянской культуры.
- ПАДУЧЕВА – РОЗИНА (1993):** ПАДУЧЕВА, Е. В. – РОЗИНА, Р. И.: Семантический класс глаголов полного охвата: толкование и лексико-синтаксические свойства. *Вопросы языкознания*, № 6, 5–16.
- РГ (1980):** *Русская грамматика II. (Синтаксис)*. Под ред. Н. Ю. Шведовой. Москва: Наука.
- РОЗЕНТАЛЬ (1986):** РОЗЕНТАЛЬ, Д. Э.: *Управление в русском языке. Словарь-справочник*. Москва: Книга.
- РОМАНСКИ (1959):** РОМАНСКИ, С.: *Речник на съвременния български книжовен език*, III. София: БАН.

- СЕЛИВЕРСТОВА (1982):** СЕЛИВЕРСТОВА, О.: *Семантические типы предикатов*. Москва: Наука.
- СТЕПАНОВА – ХЕЛЬБИГ (1978):** СТЕПАНОВА, М. Д. – ХЕЛЬБИГ, Г.: *Части речи и проблема валентности в современном немецком языке*. Leipzig: Bibliographisches Institut.
- ТОПОРОВ (2004):** ТОПОРОВ, В. Н.: *Исследования по этимологии и семантике. В 4-х тт.* Москва: Языки славянских культур – «Рукописные памятники Древней Руси», 2004–2010. Т. 1. *Теория и некоторые частные ее приложения*. Москва: Языки славянских культур.
- УСПЕНСКИЙ (1977):** УСПЕНСКИЙ, В. А.: К понятию диатезы. In: *Проблемы лингвистической типологии и структуры языка*. В. С. Храковский (ed.). Ленинград: Наука, 65–84.
- УШАКОВ (1935–1940):** УШАКОВ, Д. Н.: *Толковый словарь русского языка*. On-line: [<http://ushakovdictionary.ru/>].
- ХОЛОДОВИЧ ET AL. (1969):** ХОЛОДОВИЧ, А. А. (ред.): *Типология каузативных конструкций: морфологических каузатив*. Ленинград: Наука.
- ХРАКОВСКИЙ (1977):** ХРАКОВСКИЙ, В. С. (ред.): *Проблемы лингвистической типологии и структуры языка*. Ленинград: Наука, 65–84.
- ХРАКОВСКИЙ ET AL. (1983):** ХРАКОВСКИЙ, В. С. ET AL.: *Категории глагола и структура предложения: конструкции с предикативными актантами*. Ленинград: Наука.
- ХРАКОВСКИЙ ET AL. (1985):** ХРАКОВСКИЙ, В. С. ET AL.: *Типология конструкций с предикативными актантами*. Ленинград: Наука.
- ЧОЛАКОВА (1977):** ЧОЛАКОВА, К. (ред.): *Речник на българския език 1*. София: БАН.
- ЧОЛАКОВА (1981):** ЧОЛАКОВА, К. (ред.): *Речник на българския език 3*. София: БАН.

Výzkum slovesné valence ve slovanských zemích

Karolína Skwarska – Elżbieta Kaczmarska (eds.)

Slovanský ústav AV ČR, v. v. i.
Praha 2016

Vědečtí recenzenti:

prof. Dr. Danuta Rytel-Schwarz

Natalia Kotsyba, PhD

Mgr. Bohuslava Němcová, Ph.D.

doc. Dr. phil. Markus Giger

Jazyková úprava:

Dr. Nataliya Zanegina (ruské texty)

doc. PhDr. Lucie Saicová Římalová, Ph.D. (anglický text)

Erik Piper (anglická resumé)

kolektiv autorů

KATALOGIZACE V KNIZE – NÁRODNÍ KNIHOVNA ČR

Výzkum slovesné valence ve slovanských zemích / Karolína Skwarska - Elżbieta Kaczmarska (eds.). -- Vydání první. -- Praha: Slovanský ústav AV ČR, v.v.i., 2016. -- 440 stran. -- (Práce Slovanského ústavu AV ČR. Nová řada; svazek 43)

ISBN 978-80-86420-60-8

811.16 * 81'367.625 * 81'367 * 81 * 81'374 * 81-115

- slovanské jazyky
- slovesa
- valence (lingvistika)
- teorie jazyka
- jazykové slovníky
- komparativní lingvistika
- kolektivní monografie

811.16 - Slovanské jazyky [11]

Vydáno s finanční podporou Akademie věd České republiky

© Karolína Skwarska, 2016

© Slovanský ústav AV ČR, v. v. i., 2016

ISBN 978-80-86420-60-8

OBSAH

<i>Úvod</i>	9
<i>Teoretické problémy výzkumu valence</i>	11
Valence v gramatice, valence ve slovníku (Jarmila Panevová)	13
Pokus o zavedení valenční teorie v Polsku (Zbigniew Greń)	27
Валентность глаголов на пересечении интенциональной соотносительности и свободной сочетаемости в словенском языке (Andreja Žele)	37
Walencja w ujęciu Danuty Buttler jako inspiracja do badań nad polską składnią semantyczną (Elżbieta Wierzbicka-Piotrowska)	59
<i>Valenční slovníky – zpracování a využití</i>	69
Walenty: słownik walencyjny języka polskiego z bogatym komponentem frazeologicznym (Elżbieta Hajnicz, Agnieszka Patejuk, Adam Przepiórkowski, Marcin Woliński)	71
An Outline of the On-line Valency Dictionary of Croatian Verbs (Matea Birtić, Bruno Nahod)	103
Valenčný slovník slovenských slovies na korpusovom základe (teoreticko–metodologické východiská, problémy, výsledky výskumu) (Martina Ivanová, Miroslava Kyseľová)	117
Slovníková pravidla pro využití slovníku VALLEX při tvorbě syntakticky anotovaného korpusu (Hana Skoumalová)	131

Diateze ve Valenčním slovníku českých sloves VALLEX (Markéta Lopatková, Anna Vernerová, Václava Kettnerová)	149
Zpracování polských zvrtných konstrukcí ve slovníku VALLEX (Karolína Skwarska, Katarzyna Vaculová, Adriana Filas)	169
Syntaktická struktura komplexních predikátů a její popis ve valenčním slovníku (Václava Kettnerová)	181
<i>Popis vlastností sloves v jednotlivých jazycích</i>	205
Genitivní valence českých sloves (Vladimír Petkevič)	207
Валентности и модели управления у русских глаголов со значением эмоций (Валентина Апресян)	227
Valence českých sloves pohybu pohledem kognitivní lingvistiky (Lucie Saicová Římalová)	247
Sposoby realizacji miejsc walencyjnych jako klucz do znaczenia czasownika (na przykładzie <i>podpowiedzieć</i>) (Jolanta Chojak)	257
Właściwości składniowe czasownika <i>myśleć</i>. Charakterystyka diachroniczno-synchroniczna (Zofia Zaron, Dorota Kruk)	273
<i>Srovnávací výzkum slovesné valence</i>	289
Opis właściwości walencyjnych czasowników na podstawie teorii składni eksplikacyjnej – problemy konfrontatywne i leksykograficzne (na przykładzie języka bułgarskiego, polskiego i rosyjskiego) (Małgorzata Korytkowska, Aleksander Kiklewicz)	291

Chorvatský vs. český model valenčního popisu (Ivana Oraić Rabušić, Tomislava Bošnjak Botica)	305
Syntakticko-sémantický popis vybraných skupin sloves vyjadřujících emoce a pocity – metody kontrastivního zkoumání valence na základě paralelního korpusu (Elżbieta Kaczmarska, Alexandr Rosen)	319
Психологические глаголы в хорватском и русском языках (Ivana Brač, Ivana Matas Ivanković)	351
<i>Resumé</i>	371
<i>Citovaná literatura</i>	387
<i>Jmenný index</i>	423
<i>Seznam autorů</i>	436

Práce slovanského ústavu AV ČR
Nová řada, svazek 43

Řídí Ediční rada Slovanského ústavu ve složení Helena Ulbrechtová,
Václav Čermák, František Čajka, Karolína Skwarska ve spolupráci
s vědeckým okruhem Ediční rady SLÚ (Helena Bauerová, Irena Bogoczová,
Jana Hoffmannová, Markéta Kulhánková, Oldřich Richterek a Jan Vorel)

Výzkum slovesné valence ve slovanských zemích

K vydání připravily Karolína Skwarska a Elżbieta Kaczmarska

Kolektiv autorů

Vědečtí recenzenti

prof. Dr. Danuta Rytel-Schwarz

Natalia Kotsyba, PhD

Mgr. Bohuslava Němcová, Ph.D.

doc. Dr. phil. Markus Giger

Jazyková úprava:

Dr. Nataliya Zanegina (ruské texty)

doc. PhDr. Lucie Saicová Římalová, Ph.D. (anglický text)

Erik Piper (anglická resumé)

Vydal Slovanský ústav AV ČR, v. v. i.
Sazba a grafická úprava Pavloslav Tajčovský
Tisk RAPORT, s. r. o., Rakovník

Vydání první

440 stran

ISBN 978-80-86420-60-8

Praha 2016